

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

TRUBLI
195

¿Creemos en el Espíritu Santo?

Con frecuencia, hablamos u oímos hablar de la vida "espiritual", pero generalmente identificamos lo "espiritual" con lo abstracto o lo puramente intelectual. Es un error. Porque la vida "espiritual", en el lenguaje cristiano, es la Vida del Espíritu de Dios en nosotros. Y por lo tanto, algo bien concreto y relacionado con toda nuestra persona.

Para no pocos cristianos, el Espíritu de Dios, es decir, el Espíritu Santo, es algo así como "un ilustre desconocido", alguien de quien se tiene apenas una vaga referencia. Sin embargo, todos proclamamos en el Credo de nuestra fe: "Creo en el Espíritu Santo". Y todos fuimos bautizados en su nombre y lo invocamos al hacer la señal de la Cruz.

¿Quién es el Espíritu Santo? Es la personificación del amor de Dios. Jesús nos enseña a distinguir al Padre, al Hijo y al Espíritu Santo como tres realidades o Personas de un solo y único Dios. En el seno de esta Santísima Trinidad, el Padre ama a su Hijo, que es su imagen y su Palabra eterna, y el Hijo ama filialmente a su Padre. Ese amor entre el Padre y el Hijo es el Espíritu Santo, que también se nos comunica a nosotros.

Pregovori o bolezn

Veselo srce pospešuje zdravljenje, potr duh pa kosti suši. (svetopisemski)

Bolezen nas uči, kaj smo. (angleški)

Huda bolezen je ta, če se kdo preobje belega kruha. (slovenski)

Najbolj je bolan, kdor nima. (slovenski)

Zdravilo jutrišnjega dne ne bo ozdravilo bolezn, ki nas muči danes. (španski)

Več ljudi je pomrlo od jedi in pitja, kakor od gladu in žeje. (slovenski)

Bolezen po vrvi, zdravje po niti. (slovenski)

Če glava ni zdrava, so vsi udje bolni. (slovenski)

Marijino kronanje v nbesih na stropu cerkve na Višarjah. (slikal Tone Kralj, foto Ivan Makovec)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 46

AVGUST 1979

Marijino vnebovzetje - zarja povečičanega življenja

Resnica o Marijinem vnebovzetju je kot sklepni akord v simfoniji, s katerim skuša umetnik še enkrat izraziti vso lepoto svoje glasbene zamisli. Tako hoče tudi Bog nam vsem še enkrat pokazati, kakšna

je njegova zamisel ne samo o Mariji, temveč o vsakem človeku — celo o vsem človeštvu.

Naša vera sloni na Kristusovem vstajenju, naše upanje pa je utrjeno z Marijinim vnebovzetjem. „Kristus je vstal od mrtvih, prvi na njih, ki so zaspali“ (1 Kor 15, 20). Marija pa je bila vzeta v nebesa, prvina tistih, ki so v Kristusu oživel. Kot mati božjega Sina in zaradi najtesnejšega sodelovanja s Kristusom v božjem odrešenjskem načrtu je Marija prva za Kristusa deležna neumrljivosti že pred vstajenjem vseh ob drugem Kristusovem prihodu.

Marija je pravzor in upanje našega poveličanja. Žal danes vsi ne živijo iz tega upanja. Francoski filozof Sartre pravi: „Nesmisel je živeti, nesmisel je umreti, človeško življenje je bivanje za smrt.“

Kot mora težke in žalostne so te besede. To je vera brez Boga in zadnja beseda te vere je smrt in nesmisel. Marijino vnebovzetje pa nam osmišlja življenje, naš pogled upira tja, kjer je naša prava domovina. To, kar se je zgodilo in uresničilo z Marijo, končno nakazuje srečno usodo odrešenega človeka.

Seveda si ne smemo in tudi ne moremo zakrivati oči pred smrtjo, čeprav je človek podaljšal svojo starost za desetletja in postavil nogo na mesec. Tudi ta dosežek ne spremeni dejstva, da smo samo gostje v prostoru in času in da se nezadržno bližamo svetu, ki si ga ne moremo predstaviti.

Vsak od nas se bliža smrti. Blišč, hrup in trpljenje sveta, v katerem živimo, odvrta našo pozornost od tihe, neizbežne stvarnosti. Mi pa se radi predajamo omami.

Toda kristjani ne smemo s strahom misliti na tisto neznano. Velika noč, vnebohod, vnebovzetje morajo v nas buditi sveto veselje ob misli na to, kar nas čaka. Če je Marijino brezmadežno spočetje zarja odrešenja za vse človeštvo, potem je njeno vnebovzetje zarja pred dnevom večnega poveličanega življenja.

Nam katoličanom je verska resnica o telesnem vnebovzetju Marijinem lahko umevna, saj neposredno sledi iz verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Smrt in razpad človeškega trupla do vstajenja na sodni dan je kazen in posledica prvega greha, ki sta ga v raju storila Adam in Eva.

Marija ni imela izvirnega greha, ona edina, Mati Sina božjega, je bila izvzeta. Torej tudi ni zaslužila, da bi nosila na sebi posledice izvirnega greha.

Po božji pravičnosti Marijino telo ni moglo biti obsojeno, da v grobu trohni in čaka do sodnega dne, da se združi s poveličano dušo. Božja natančna in popolna pravičnost najbolj jasno dokazuje, da mora biti Marijino telo že od njene smrti v nebesih združeno z njeno brezmadežno dušo.

Škof dr Gregorij Rožman

Dolina Tamar s kapelico in gostiščem (foto Ivan Makovec)

MATI NAŠEGA UPANJA

Če Cerkev živi svoje lastno življenje, dobiva to življenje od Kristusa, ki vedno želi le eno samo stvar, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju. Ta polnost življenja, ki je v njem, je hkrati polnost življenja za človeka. Zato Cerkev, ko se pridružuje vsemu bogastvu skrivnosti odrešenja, postaja Cerkev živih ljudi, živih zato, ker jih je znotraj oživil Duh resnice, ker jih je v srcih obiskala ljubezen Svetega Duha. Cilj vsake dejavnosti v Cerkvi, pa naj gre za apostolsko, pastoralno duhovniško, škofovsko, je ohranjanje dinamičnih vezi skrivnosti odrešenja z vsakim človekom.

Če se zavedamo te dolžnosti, potem bomo laže razumeli, da je Cerkev mati, posebej pa še to, da je Cerkev vedno potrebovala in danes še bolj potrebuje — Mater ... Marija je Mati Cerkve, ker je v moči božje izvolitve in ob posebnem sodelovanju Svetega Duha dala človeško življenje božjemu Sinu... Mi, ki predstavljamo sedanjo generacijo Kristusovih učencev, se želimo na poseben način približati Mariji. To bomo storili povezani s starodavnimi izročili in hkrati ob vsem spoštovanju in ljubezni do vseh drugih krščanskih skupnosti.

... Marija mora stati na križiščih vsakdanjih poti Cerkve. Njena materinska prisotnost bo Cerkvi najboljše zagotovilo, da živi življenje svojega Učitelja in Gospoda, da živi skrivnost odrešenja v vsej njeni polnosti in globini.

Janez Pavel II., *Redemptor hominis*, 22

Zdaj veš, zakaj

Kako se véliki ljudje veselijo
velíkih in močnih stvari!
A Jezus je vsakemu mlademu bitju
še bliže. Ker Jezus živi.

Zanima Ga, srčno zanima življenje
iz naših vsakdanjih besed;
kaj mislimo, hočemo, nočemo v sebi
in tam, kjer se širi naš svet.

Vesel je, ko v morju odkrivamo sonce
in lunino kámnato luč
in skladbe med slavčki in svilo na roži
in h krtovim hišicam ključ.

Smehlja se, ko spretnih si rok pridobimo —
cel svet je sestavljen kot stroj!
Posebno vesel je, ko dobro storimo —
ker dobro je s srcem le spoj.

Zdaj veš, zakaj Jezusa hočem imeti,
kjer hranim največji zaklad.
Nihče mi, če nočem, ne mogo ga vzeti:
v tej kamri ni oken ne vrat.

Vladimir Kos

Spoštovanja človeka in človeškega življenja ne moremo razstaviti na dele. Kar se dogaja v Afriki in Aziji, nas ogroža prav tako kot tisto, kar se hudega odigrava v Evropi ali v Ameriki. V prihodnje bo usoda človeštva ena sama celota. Ljudje bodo rešeni ali uničeni v tisti meri, v kakšni bodo človeško življenje spoštovali ali prezirali.

Add Nanssen

Romanje, kakršnega Evropa v tem stoletju ni videla

Papež Janez Pavel II., Karol Wojtyła, je od 2. do 10. junija obiskal Poljsko. Iz Vatikana, domovine izvolitve, je šel v rodno domovino.

Njegov obisk je bil pravo zmagoslavje. Zmagoslavje Kristusa in njegove Cerkve, ki je „peklenška vrata ne bodo premagala“. Zmagoslavje poljskega naroda, ki kljub tridesetletnemu pritisku brezboštva ni klonil, pač pa je ostal zvest Bogu, Materi božji, Kristusovemu nasledniku in „vedno zvesti Poljski“.

Odhod iz Vatikana in prihod v Varšavo

V soboto, 2. junija, ob 7.30 je papež Janez Pavel II., poln dobre volje in brezmejnega zaupanja v Boga, s helikopterjem došel na rimsko letališče „Leonardo da Vinci“. Tam so ga že čakali številni Rimljani, med njimi predsednik vlade Andreotti, dekan kardinalskega zbora Confalonieri, kamerleng Bertoli in rimski vikar Poletti.

Preden je papež stopil v letalo, je navzočim razložil namen svojega romanja. Pozdravit gre rojake za njihov veliki jubilej 900-letnice mučeniške smrti škofa Stanislava. Utrdil bo vernike v

Varšavi, glavnem mestu Poljske, v Gnieznu, zibelki poljskega krščanstva, in v Krakovu, kjer so njegovi nekdanji škofljani. Pomočil bo pri Materi božji na Jasni gori. Obiskal bo Wadowice, svoj rojstni kraj. Šel pa bo tudi v Oswiecim, v taborišče trpljenja in smrti.

S papežem je šlo v letalu 60 časninarjev, med njimi Slovenec Jože Zadravec. Uradnih spremljevalcev pa je bilo sedemnajst, med njimi kardinal Casaroli, državni tajnik, nadškof Martínez Somolo, njegov namestnik, Stanislav Dziwisz, papežev osebni tajnik, Volpini, urednik „L'Osservatora Romana“, p. Tucci, direktor vatiškega radia.

Ob 10.07 je letalo italijanske družbe „Alitalia“ dospelo na varšavsko letališče. Tam so ga čakali poljski škofje, okrog 80 po številu, s primasom kardinalom Višinskim na čelu, prof. Henryk Jablonski, predsednik državnega sveta, in številni verni Poljaki.

Kardinal Višinski je šel pozdravit papeža v letalo. Kako prisrčno je moralo biti srečanje dveh borec za svobodo poljske Cerkve! Ko je sveti oče stopil iz letala, je pokleknil in poljubil poljska tla. Najprej je papeža v urad-

nem tonu pozdravil prof. Jablonski. Čisto nekaj drugega pa so bile pozdravne besede kardinala Višinskega. Dejal je:

„Veseli se, mati Poljska! To so besede, ki jih ob slovesnih trenutkih izgovarjamo v svetiščih in univerzitetnih dvoranah. S temi besedami izražam dobrodošlico v imenu vsega božjega ljudstva vaši svetosti, Kristusovemu namestniku, poglavarju naše svete vesoljne Cerkve. Na tvojo pot po Poljski pogrinjamo svoja srca, vsa svoja bratska čustva, vso svojo krščansko ljubezen ter tisočletnico vere in Cerkve...“

Papež je skromno poslušal pozdravne besede, potem pa se je zahvalil, da je smel obiskati Poljsko, to „ljubljeno domovino vseh Poljakov“. Nato pa je dejal: „Na tej zemlji sem rasel. Odtod sem šel, ko sem po nedoumljivem načrtu božje previdnosti postal naslednik sv. Petra. V to deželo prihajam danes kot romar. Pozdravljam vas vse in vsakega posebej s tistim pozdravom, kakor sem 16. oktobra pozdravil vernike na Trgu sv. Petra: Hvaljen Jezus! Tako sem se bil naučil pozdravljati tu na Poljskem, v svoji rodni deželi, v katero sem zakoreninjen z vsem srcem... Na Poljskem, v tej deželi, v kateri iz spoštovanja do božjega daru pobereš s tal tudi drobtine kruha, v deželi, kjer so prvi pozdravi kot večna zaobljuba Kristus... Na Poljskem, ki tisoč let pripada Evropi in sodobnemu člo-

veštvu. V Poljski, ki je ves ta čas pripadala Kristusovi Cerkvi, z duhovnimi vezmi iskrene zvestobe sv. sedežu. Oh, predragi bratje in sestre, dragi rojaki. Prihajam k vam kot sin te dežele, kot naslednik sv. Petra v Rimu. Hvala, da me niste pozabili. Ker sem izbran za papeža, me neprestano spremljajte s svojo molitvijo. V duhu pozdravljam slehernega človeka, ki živi na tej poljski zemlji. Pozdravljam vse goste, ki so prišli od daleč, posebej pozdravljam predstavnike poljskih izseljencev z vsega sveta...“

Evharistična daritev na Trgu zmage v Varšavi

Po pozdravu se je sveti oče odpeljal v odprtem avtomobilu s kardinalom Višinskim ob sebi proti varšavski stolnici, ki je posvečena sv. Janezu Krstniku. Po kratki molitvi v cerkvi in prisrčnih besedah kardinala Višinskega se je sprevod avtomobilov odpeljal proti svetišču Matere božjega usmiljenja, zavetnice Varšave, ki danes šteje 1.300.000 ljudi.

Pred drugo uro je papež odšel na Belveder, kjer se je srečal s prvim tajnikom poljske združene delavske partije Edvardom Gierekom in prof. Jablonskim. To srečanje je bilo seveda zelo uradno.

Središče prvega dne je bila sveta maša na Trgu zmage v Varšavi. Oltar je bil visoko dvignjen, da je bil viden z vseh koncev. Podstavek je imel stranice tri-

Papež Janez Pavel VI. s poljskim primasom kardinalom Višinskim

desetih metrov. Pod visokim križem je bila podoba Matere božje, malo niže pa papežev sedež. Papeža je v sredi poldrug milijonske množice nagovoril kardinal Višinski. Dejal je: „Hvaljen Jezus Kristus, Odrešenik človeštva. To bo glavna misel daritve, ki jo bo daroval poglavar rimskokatoliške Cerkve, Kristusov namestnik.

Glej, sveti oče, sedaj zbiraš naša trpljenja in veselje prenovljenega mesta prerojene domovine, da bi bila vedno zvesta Kristusu. Zbiraš te bolečine, da bi Bogu Očetu najvišjemu daroval žrtev zahvale za deset stoletij krščanstva na Poljskem, za združenje v sveti Cerkvi, za moč ljubezni do Boga in ljudi, za žive in mrtve Po-

ljake, za naše zaupanje v prihodnost, za polno življenje božjih otrok.“

Sveti oče pa je imel med sveto daritvijo zgodovinski govor, v katerem je med drugim pribil: „Upravičeno mislimo, da je Poljska zlasti v našem času postala domovina posebno odgovornega pričevanja. Tu je treba sedaj za Kristusa pričati ponižno, toda z vsem prepričanjem... Tudi sedaj moramo iti po stopinjah vsega tistega, kar je Kristus v vsej zgodovini pomenil sinovom te zemlje. In to ne samo tistim, ki so verovali vanj in izpovedovali vero Cerkve, temveč tudi onim, ki so bili dozdevno daleč od njega... Brez Kristusa ni mogoče razumeti zgodovine poljskega naroda, brez Kristusa ni mogoče razumeti bistva tega naroda z njegovo čudovito, hkrati pa tako strašno preteklostjo. Ni mogoče razumeti Varšave, ki se je leta 1944 odločila za neenak boj z okupatorjem in so jo zapustili zavezniki... Skupaj s tisoči, ki so bili pokopani pod ruševinami, je bil pokopan tudi Kristus...“

V Gnieznu, zibelki poljskega krščanstva

Na binkoštno nedeljo, 3. junija, je bil papež Janez Pavel II. v mestu Gniezno, v najstarejši prestolici Cerkve na Poljskem, ki jo vodi kardinal Višinski. On je namreč vrhovni pastir dveh metropolij: Varšave in Gniezna.

Gniezno je bilo v prazničnem

razpoloženju. Zbranih je bilo nad dva milijona ljudi. Vse je bilo v cvetju, zastavah, cerkvenih simbolih na oknih, zastavicah čez cesto. V oknih so gorele gorele sveče, tu in tam visoko na zidovih so visele papeževe slike.

Sveti oče je v homiliji poudaril, da Cerkev govori vse jezike, tudi slovanske. Evropa, tako zahodna kot vzhodna, je ena sama krščanska družina...

Za sklep pa je dejal: „Prosim vas, ostanite zvesti krščanski dediščini. Storite to, ker je prav to temelj vaše vzgoje. Za vaše dobro gre. Ohranjajte in pomnožite to dediščino ter jo predajte naslednjim rodovom.“

Tri dni pri Materi božji na Jasni gori v Čenstohovi

V ponedeljek 4., torek 5. in sredo 6. junija je bil sveti oče na Jasni gori v Čenstohovi, duhovnem središču poljskega krščanstva in zlasti pobožnosti do Matere božje.

Središče Jasne gore, ki se dviga 293 m visoko, je svetišče, posvečeno „Črni Mariji“, kraljici poljskega naroda.

Sveti oče je v teh treh dneh neprestano deloval. Glavne slovesnosti so bile: Somaševanje papeža in vseh poljskih škofov, posvetitev poljskega naroda Mariji, sprejem vseh župnijskih zastopnikov Čenstohove, sprejem bolnikov, maša za redovnice, udeležba na 169. plenarni konferenci poljskih škofov, sestanek „Svéta

za znanost“ poljskega episkopata, molitev „Angelovega češčenja“ z govorom, maša za delavce, maša za bogoslovce, sestanek z duhovniki in redovniki in slovo z govorom.

Pri molitvi angelovega češčenja je dejal zbrani množici, ki se je pretakala kot morje: „Tudi vi, dragi rojaki, poznate rimsko navado, da se ljudje vsako nedeljo opoldne zberejo na Trg sv. Petra in skupaj s papežem molijo angelovo češčenje. Od trenutka, ko sem bil izvoljen za papeža, ste se sami od sebe začeli zbirati, da bi skupaj z mano molili, in je to že postala vsesplošna navada. Hvala vam za to plemenito pobudo... Po tej molitvi se združujem z vami vsemi, ki trpite na tej poljski zemlji po domovih, bolnišnicah, sanatorijih, kjerkoli že. Naj bo zveličaven vaš križ, ki je delež vsakega izmed vas. Za vas prosim, za duhovno moč v trpljenju, da vam ne zmanjka poguma, da najdete pravi smisel trpljenja, saj le z molitvijo in žrtvijo lahko prinašate tolažbo drugim.“

Pravica do svobode vere in življenja po veri

V torek 5. junija se je sveti oče udeležil konference poljskih škofov, konference episkopata, ki je najbolj enoten in odločen; konference, ki ji predseduje že nad dvajset let primas Štefan Višinski. Karol Wojtyła, sedanji papež,

pa je bil dolgo vrsto let njen podpredsednik.

Na konferenci je papež Janez Pavel II. med drugim dejal: „Doseči normalne odnose med Cerkvijo in državo je v našem času za deva osnovnih človekovih pravic. Središčnega pomena pa je pravica do svobode vere in življenja po veri... Država mora razumeti poslanstvo Cerkve z vsemi praktičnimi posledicami, ki segajo tudi v življenje politične skupnosti.“ Sveti oče je nato postavil odločno zahtevo po popolni svobodi dejavnosti Cerkve, za kar se mora škofovska konferenca vedno zavzemati. „Etika je temeljna razsežnost v človeškem življenju in to dejstvo mora biti navzoče tudi v političnem življenju. V soglasju s tradicionalno evropsko mislijo, ki se kaže v delih največjih antičnih filozofov, mislijo, ki je potem našla svojo poglobitev v evangeliju in krščanstvu, moramo usmerjati tudi politično dejavnost, ki mora spodbujati npravne vrednote.“

Nato pa je sveti oče spregovoril o Evropi. „Evropa, ki je bila v svoji zgodovini tolikokrat razdeljena, ki je bila proti koncu prve polovice našega stoletja tako tragično razkosana zaradi strašne svetovne vojne; ta Evropa se mora kljub različnim režimom, različnim ideologijam in ekonomsko političnim sistemom neprestano prizadevati za neko temeljno edinstvo. Za osnovo pa mora imeti krščanstvo. Kljub različnim tra-

dicijam na evropskem Vzhodu in Zahodu je na obeh straneh isto krščanstvo. Svoj izvor ima v istem Jezusu Kristusu, prejelo je isto božjo besedo, ki so jo označili dvanajsteri apostoli. To dejstvo je ukoreninjeno v samem začetku evropske zgodovine.“

V Krakovu, Wadowicach in v zloglasnih taboriščih

V sredo zvečer je papež pristal na tleh svoje nekdanje škofije. Nepregledna množica Krakovčanov ga je sprejela. Med njimi je bil seveda njegov naslednik kardinal Macharski in vseh pet krakovskih pomožnih škofov.

Papež je ves ginjen dejal: „Dragi Krakov, danes te pozdravljam kot romar. Pozdravljam vse tisto, kar te oblikuje: pričevanje zgodovine, tradicija kraljev, znanstvena in kulturna dediščina, moderna prestolnica. V teh dneh, ko bom z vami, želim delati le to, kar sem vedno počel, namreč označiti velika božja dela, pričevati za evangelij in služiti dostojanstvu človeka. Tako, kakor je delal sv. Stanislav pred tolikimi leti.“

Po pozdravnih besedah je odšel v stolnico, kjer je 14 let neustrašeno učil božjo besedo, posvečeval in vodil svojo škofijo, ki šteje nad dva milijona vernikov.

Naslednji dan, 7. junija, je obiskal znano božjo pot Kalwarijo Zdrzydowsko. Nato pa rojstni kraj Wadowice. Tu je obiskal

župno cerkev, kjer je bil krščen in birman ter imel novo mašo. Tu ga je pozdravil njegov župnik: duhovnik, ki ga je učil in mu stal ob strani. Tu je šel na grob svojih staršev, matere, ki mu je umrla, ko je imel devet let, in očeta, ki mu je umrl deset let za tem. Tu se je srečal z ljudmi, med katerimi je preživel svojo mladost. Skratka, kraj Wadowice mu je osvežil spomin na mlada leta.

Nato pa je obiskal zloglasna nacistična taborišča v Oswiencimu in Brzezinki. Sprejela ga je polmilijska množica ljudi, med njimi špalir nekdanjih taboriščnikov, ki so prišli k maši v istih progastih oblekah s številkami, ki so jih nosili v tistih strašnih dnevih.

Med mašo je sveti oče dejal: „Prostor, kjer stojimo, je zemlja, kjer je izgubilo življenje štiri milijone ljudi različnih narodnosti, med njimi bl. Maksimilijan Kolbe, ki je šel prostovoljno v smrt, da bi rešil bližnjega. Po njem je vera slavila zmago...“

Nato je v govoru omenil vse spominske plošče, ki stojijo v nekdanjem taborišču. Posebej se je ustavil ob ruski, judovski in poljski. „Spominska plošča v poljskem jeziku — je nadaljeval papež — nas opominja, da je šest milijonov Poljakov v drugi svetovni vojni izgubilo življenje. Rojen in vzgojen sem na tej zemlji, zato sem začel svojo prvo okrožnico z besedama, Redemptor hominis, Človekov Odrešenik, da

bi se zavzemal za človekove pravice, da bi vsemu človeštvu, vsem oblastnikom povedal: Prvi je človek! Vsak sistem, vsaka ideologija mora s tem računati. Med temeljne človekove pravice pa spada tudi svoboda vere.“

Zadnji dnevi Janeza Pavla II. na poljski zemlji

Nowi Targ, na pogorju Podhale, 600 m nadmorske višine, je slovesno okrašen dočakal papežev obisk v petek 8. junija. V homiliji je papež spomnil ljudi, računajo, da jih je bilo milijon, na naravne lepote poljske zemlje, na počitek, na potrebo po telesni, a tudi duhovni okrepitvi. Izseljencem, ki so bili med množico, je dejal: „Ne pozabite svoje domovine, družine, Cerkve. Morali ste po svetu, vendar ne pozabite: povsod nosite s seboj veliko duhovno dediščino. Skrbite, da ne boste duhovno obubožali, ko ste se gmotno oskrbeli.“

Popoldne istega dne je sklenil nadškofijsko krakovsko sinodo, ki jo je on začel pred sedmimi leti. V nagovoru je med drugim dejal: „Vseskozi nam je bilo jasno, da nauk drugega vatikanskega cerkvenega zbora odpira nova pota in, dejal bi, tudi nove naloge. Sinoda je morala zato slediti koncilu predvsem z istimi koncepti in z istim delovnim sistemom.“

Med srečanji papeža Wojtyła moramo omeniti še tri: namreč z univerzitetno mladino, z bolniki in z delavci.

Krakovski študentovski mladinici je dejal: „Vi ste prihodnost naroda. Vi ste prihodnost sveta, Cerkve; od vas je odvisen jutrišnji dan. Zavedajte se tega odgovorno. Po vas se mora dogajati zgodovina Poljske. Ne bojte se truda, bojte se lahkomišelnosti, malodušnosti. V tej težki izkušnji, ki se ji pravi ‚Poljska‘, lahko pričakujete boljše, vendar samo pod pogojem, da ste sami poštene, trezni, verni, svobodni v duhu in ljudje moškega prepričanja. Močni in dosledni bodite v veri. Zvesti Materi najlepše ljubezni, zaupajte v Boga, po njem oblikujte svojo ljubezen in svoje mlade družine. Kristus naj ostane za vas vera, upanje in ljubezen.“

Bolnikom, nad petsto jih je bilo samo na invalidskih vozičkih, in veliki množici je dejal v frančiškanski baziliki: „Bolniki imate posebno mesto v Cerkvi. Oblikujete trpečo skupnost. S človeškega vidika je vaš položaj zares težak, večkrat tragičen. Toda z vidika vere je trpljenje tisti način, po katerem bolnik na poseben način pripada Kristusu.“

V cistercijanski cerkvi sv. Janeza v Mogili, kraju, kjer se konča najnovejša krakovska četrt Nova Huta, se je zbralo veliko delavcev. Papež jim je med drugim rekel: „Krščanstvo in Cerkev se ne bojita delavskega sveta, ne sistema, ki temelji na delu. Papež nima strahu pred delavci. Iz njihovih vrst prihajam sam. Po vsch izkušnjah, ki sem jih dobil

v tem okolju, si upam reči, da se je papež tam naučil evangelija. Kako prepričevalno pronica ves evangelij v vso sodobno problematiko človeškega dela! Nemogoče ga je popolnoma razumeti brez evangelija. Nečesa ne pozabite: Kristus ne bo nikoli gledal v človeku produkcijskega sredstva. Kristus človeka spoštuje in ceni. Je proti ponižanju človeka, ki ga lahko prinaša delo.“

Papeževe poslovilne besede od Krakova in Poljske

V nedeljo 10., na praznik Svete Trojice, je bil sklepni dan papeževega romanja po ljubljeni Poljski. Bilo je slovesno praznovanje sv. Stanislava na travniku Blonia Krakowskie. Ljudje so se zbirali vso noč. Udeležilo se jih je okoli dva milijona. Sveti očejim je med drugim dejal:

„V Varšavi, na Trgu zmage, je grob Neznanemu junaku, tam se je začelo moje romarsko poslanstvo po poljski zemlji. In tu, v Krakovu, med Wawelom in Skal-ko, je grob 'neznanege škofa', ki je v zakladnici naše zgodovine čudovita relikvija. Preden odidem, bi se rad še enkrat obrnil na vas. Govoril bom o Krakovu, o tistem Krakovu, v katerem je vsak kamen in vsaka opeka draga. Preden odidem, vas prosim: vso duhovno dediščino, ki ji je ime 'Poljska', z vero sprejmite, z zaupanjem, z ljubeznijo, ki ju je Kristus v vas položil s svetim krstom. Prosim vas, ne izgubite nikdar

poguma, ne vdajajte se malodušju, ne oddaljujte se od korenin, v katerih smo zakoreninjeni od začetka. Prosim vas, kljub svojim slabostim, zaupajte, vedno iščite duhovno moč pri Njem, pri katerem so jo našli rodovi naših očetov in mater. Nikdar se ne ločite od tega. Ne izgubite nikdar svobode duha, s katerim vas je osvobodil Kristus. Nikdar ne zaničujte dejavne ljubezni, te največje stvari, ki se je izpričala s Križem.“

Ob petih popoldne 10. junija pa se je Janez Pavel II. na krakovskem letališču poslovil od Poljakov: od primasa Štefana Višinskega, svojega naslednika Macharskija, od škofov, duhovnikov, redovnic, redovnikov, od vsega poljskega božjega ljudstva. Znova je pokleknil in poljubil poljsko zemljo.

Dobri dve uri za tem pa je že pristal na rimskem letališču. S helikopterjem se je odpeljal v Vatikan in tam nagovoril množico, ki ga je čakala...

— — —

Na zgodovinskem romanju, ki bo z zlatimi črkami vklesano v zgodovino Cerkve in sveta, se je papež srečal s 16 milijoni Poljakov. Imel je 37 pridig in govorov. Vse so se vrtile okrog Kristusa, Marije in človeka. Naša rešitev je le v Kristusu.

Sveti oče, prvi slovanski papež, je svetu vlil novega poguma, zahteval je za vse popolno versko svobodo.

Drobna spoznanja

Smisla življenja ne morete odkriti, če prej ne odkrijete Boga. Vse dotlej se ukvarjate z igro senc.

Če imaš Boga, imaš zaklad; — povej to tudi drugim! Povej, da je Bog čudovita svetloba, da je ogenj, ki gori za vse. Vedi pa, da vseh ne zebe enako in da se nekateri niti ne utegnejo pogreti.

Lepa beseda ima veliko moč. Vendar ne take, da bi naredila jastreba za goloba.

Kdo vidi težave tistih, ki iščejo tolažbe in miru pri ljudeh? — in kdo vidi blagoslov tistih, ki imajo mir in tolažbo nenehno v Bogu?

Zemlja je omejen kraj; zato ne ubijaj sočloveka, da bi imel ti več prostora; temveč razširjaj prostor v sebi; kajti ta je neskončen.

Delajmo dobro, a slabo prepredajmo! Samo govoriti: to je dobro, to pa ne, ni dovolj; saj se

Njegov zgled, njegove besede ne bodo šle v pozabo. Cerkvi in svetu bodo luč. Božja milost pa bo prej ali slej raztrgala verige brezboštva, ki oklepajo svet, posebej še slovanske narode. In potem bo vstal nov, svoboden svet, v katerem bo Cerkev imela tisto mesto, ki ji po Kristusovi želji pripada.

Alojzij Starec

s samim pogledom na zaželeno tudi ne zadovoljimo; življenje terja dejanja.

Resnica ima več obrazov; duh in materija sta le dva izmed njih.

Boljša je pomoč bolehnega siromaka kot obljube bogatega si-laka.

Pot sebičnega pridobivanja gmotnih dobrin in pot duhovne revščine se prepletata.

Kar povzročé škodljivi hlapi telesu, povzročé slabi vplivi duši.

Slabič razširja nemir; močni ga premaga v sebi.

Nemir je kakor grd vonj; umazanci se niti ne zavedajo, da ga razširjajo.

Ljubezen in sovražstvo — vsakdanje svaštvo.

Bogat je, kdor ima pravega prijatelja; bogatejši je, kdor ima dobrega zakonskega druga; a najbogatejši je, kdor ima Boga.

Uživaču je misel na dolgo življenje prijetna, misel na dolgo staranje pa zoprna.

Zdravje zametuje, kdor telesa ne spoštuje.

Alkoholizem je odraz notranje bede; je kazalo nepoznavanja, pa tudi zapostavljanje višjih vrednot.

Opij pametnega — postal bo bedak; opij bedaka — oba sta enaka.

Hočeš lepo življenje? — potem hodi v svetišče, ne v beznico.

Verujemo v enega Boga

(Nadaljevanje in konec)

II. EN BOG V NAŠEM ŽIVLJENJU

1. Pogumno izpovedovanje vere

Ko se je Jezus po palestinskih mestih, vaseh in poteh srečaval z ljudmi, ki so ga prosili za pomoč, je v mnogih primerih najprej odločno postavil vprašanje: „Ali verujete, da morem to storiti?“ (Mt 9, 28) ali: „Veruješ v božjega Sina?“ (Jan 9 35; 11, 26 itd.).

Cerkev je vsakemu izmed nas na naši življenjski poti že večkrat postavila takšna ali podobna vprašanja: pri krstu, pri birmi, pri velikonočni vigiliji in ob drugih priložnostih. Zares ostane v krščanstvu vedno usodno vprašanje: ali osebno verujemo v Boga ali ne, ali je vrhovni gospodar

Kdor najde čas za iskreno molitev, bo deležen bogastva božjega; komur pa je molitev potrata časa, bo ob obilici dela trepetal pred revščino.

Ponavadi govorimo o ljuljki in žitu, ne pa o semenu; ter o slabih in dobrih ljudeh, ne pa o človeštvu. Pravimo: kakšni so! — čeprav bi morali: kakšni smo!

M. S. Abdijah

našega življenja eden nebeški Oče ali kak zemeljski malik? Komu pravzaprav služimo in od koga pričakujemo srečo? Pred kom ali pred čem padamo na kolena? Koga dejansko nad vse hvalimo, slavimo, častimo in blagoslovljamo?

Na ta vprašanja jasno odgovarjamo s svojim krščanskim verovanjem, ki bi moralo vedno bolj postajati znamenje našega osebnega zaupanja v osebnega Boga, ki se nanj z otroškim zaupanjem obračamo z molitvijo: Oče naš... Pogoji ohranitve in rasti vere je ponižna in vztrajna molitev, ki daje moč v boju zoper lažne malike, ki se nam vsiljujejo.

Življenjska odločitev za Boga ni bila nikoli lahka, pa tudi sedaj ni. Svet je namreč po izvirnem grehu tako prizadet, da odločanje človeka za enega Boga nenehno izziva zavist in sovraštvo krivih bogov. To je težko prenašati, ker je to sovraštvo neprizanesljivo, kakor kaže izkušnja skozi zgodovinske dobe. Zato je Jezus nenehoma bodril svoje učence k neustrašenosti: „Ne bojte se!“ (Mt 10, 28; Lk 12, 4), „Vaše srce naj se ne vznemirja in ne' plaši!“ (Jan 14, 27) „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 20).

Predsednik Slomškovega doma Matevž Potočnik pozdravlja udeležence ob začetku letošnjega „Slovenskega dneva“ (foto Marijan Šušteršič)

Spodbujal jih je k odločnosti do tistih, ki jih zasramujejo, jim jemljejo enakopravnost in svobodo, jih mečejo iz družbe in dežele živih. Še več, za Jezusa ima pogumno izpovedovanje vere tolikšen pomen in on sam nam je povedal, da je od tega odvisna usoda njegovih učencev: „Vsakega torej, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih; kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih“ (Mt 10, 32-33).

Samo po sebi je razumljivo, da pogumno izpovedovanje vere nima nič skupnega z nestrpnostjo do prepričanja drugih in da mora

biti vedno v skladu s človeškim nravnim vedenjem. Prav tako gotovo pa je tudi, da je pogumno izpovedovanje vere bistvena in neizogibna zahteva Jezusa Kristusa. Njene resnosti ne smemo zamolčati niti bojazljivo ublažiti, niti se ji z modrostjo tega sveta izogibati ali jo povsem oslabiti, kar se neredko dogaja.

Sv. Tomaž Akvinski piše: „Ko bi nekdo ne dal odgovora na vprašanje, če veruje in bi na podlagi tega mislili, da ne veruje, oziroma da nima prave vere, ali bi celo drugi na temelju njegovega molka izgubili vero — v takšnem primeru je priznanje vere nujno za zveličanje“ (Summa theol. II-II, q 3, a 2).

2. Družbena dejavnost vere

Druga temeljna zahteva krščanskega pričevanja vere so nesebična dela ljubezni, ki jih dolgujemo vsem tistim, ki so v stiski. Apostol Jakob vprašuje: „Kaj pomaga, bratje moji, če kdo pravi, da ima vero, del pa nima?... Ti veruješ da je en Bog? Prav delaš; tudi duhovi verujejo, pa trepečejo“ (Jak 2, 14 in 19). In „Čista in neomadeževana pobožnost pred Bogom in Očetom je to: obiskovati sirote in vdove v njih stiski in se ohraniti neomadeževanega pred svetom“ (Jak 1, 27).

Z drugimi besedami to pomeni, da vera ni samo nekako zasebno notranje dejanje, skrito v globinah človekovega srca, niti se ne more zadovoljiti s samimi obredi, zaprtimi med stene cerkve in zakristije. Kakor Kristus tudi vera nujno stopa v javnost, nosi v svet njegovo sporočilo odrešenja in zdravi zlo z deli ljubezni. Zato ni vseeno, kaj kdo veruje in kako veruje.

Dosledno s tem je krščanstvo s svojo vero v enega Boga spremenilo ne le religijske odnose v svetu, temveč tudi druga področja človeškega življenja, med njimi tudi družbeno življenje. Ravno zato, ker so prvi kristjani verovali, da sme samo Bog biti gospodar človeka, so se borili z besedo in dejanjem za osvoboditev sužnjem izpod zemeljskih gospodarjev, pa seveda postopoma in brez vsakega nasilja. Tako je apostol

Pavel imenoval sužnja Onezima svojega in gospodarjevega „brata“, in to ne samo v nekem čustvenem in duhovnem smislu, ampak tudi v družbenem „telesnem“ (Fil 16). Papež Klemen Rimski piše proti koncu I. stoletja, da pozna mnoge kristjane, ki so šli v okove, da bi osvobodili sužnje (prim. Pismo Korinčanom, 55). Antiohijski škof Ignacij prav tako priča o skrbi krščanskih občeštev za sužnje (prim. Pismo Polikarpu, 4). Mučenec Hermes, spreobrnjenec Hromatij, bivši načelnik mesta Rima, Melanija mlajša in številni drugi kristjani so zapisani v zgodovini kot osvoboditelji velikega števila sužnjem. Ko je končno v 4. stoletju krščanstvo dobilo svobodo, da je lahko vplivalo na družbeno življenje v rimskem cesarstvu, je najprej zahtevalo črtanje posameznih zakonov proti sužnjem, dokler ni leta 533 pod cesarjem Justinijanom doseglo popolne odprave suženstva z zakonom. Zato je treba poudariti, da niti ateizem niti politeizem niti humanizem starega veka niso prispevali k odpravi suženstva, ampak je to delo krščanstva in njegove vere v enega Boga, edinega gospodarja vsega človeštva.

Pa se spet in spet sliši ugovor, posebno v šolah, da je Cerkev v 19. stoletju zagovarjala tudi izrabljanje delavcev. Mi se, bratje in sestre, ne bojimo resnice in smo pripravljeni v tej stvarih razpravljati mirno in trezno.

Cerkev se ni nikdar ponašala s tistimi svojimi verniki, ki so v 19. stoletju imeli gluha ušesa za bedo delavcev ali so jih samo tolažili z drobno miloščino. Toda Cerkev po pravici poudarja tudi svoje velike borbe za zadeve delavskega sveta, od katerih bomo danes spomnili samo dva: Franca Jozefa Bussa (1803-1878), čigar stoto obletnico smrti smo slavili lansko leto, in Viljema Emanuela Kettlerja (1811-1877), znamenitega „delavskega škofa“ iz Mainza, čigar stoto obletnico smrti smo slavili leta 1977. Ta dva velikana katoliškega socialnega nauka in prakse se nista zadovoljila z zahtevo po miloščini, temveč sta zahtevala popolno pravico za delavski svet in globoke družbene spremembe, da bi jo tako mogli uresničiti. Tema dvema bi mogli dodati še druga imena. Sad skrbi za zaščito delavskih pravic je bila enciklika papeža Leona XIII. „Rerum novarum“.

Današnja Cerkev se ne sooča več s problemi 19. stoletja, a bili bi tudi sami žrtev samoprevare, če bi mislili, da je v današnjem svetu vse v najboljšem redu, tako da krščanska ljubezen ni nikomur več potrebna. Nasprotno, danes, ko stalno narašča navidezna blaginja enega dela sveta, medtem pa se vedno bolj pogloblja prepad npravne in duhovne bede, je krščanska ljubezen potrebna bolj kot kdajkoli. Le ozrmo se okoli sebe, pa bomo videli, kje smo in kaj bi bilo treba storiti.

Kaj pa mi kristjani dejansko delamo?

Nedvomno so nekatere požrtvovalne osebe, župnije, škofije in redovniške skupnosti že našle določene oblike svojega dobrodelnega delovanja. Toda ni dvoma, da bi mogli in morali veliko več storiti, kar bi ne bilo v nasprotju z družbeno skupnostjo in njenim skupnim blagrom. Kje se na primer v kaki župniji in škofiji pri nas vodi natančen račun o siromakih, bolnikih po domovih in bolnišnicah, o osamljenih osebah, posebno o najstarejših, ki mesece in leta trpijo v mraku pozabe in zapostavljenosti?

Ta situacija zahteva, da se vsi zdramimo, da nekaj spremenimo, da se spreobrnemo. Potrebno je, da naša Cerkev še naprej razmišlja o uvedbi nekaterih služb znotraj župnij in škofij, katerih cilj bi bil, da uresničijo cerkveno dobrotelno, kakor je Cerkev delala od začetka (prim. Apd 6, 1-7).

Mislimo tudi, da veroučne skupine ne bi smele ostati samo na ravni teoretiziranja. Morali bi najti neke stalne in konkretne oblike dobrodelnega delovanja, ker bodo šele takrat mladi razumeli, da krščanstvo ni samo „teorija“, temveč „življenje“. Končno morajo naša semenišča in bogoslovne šole začetni s krepkimi obnoviteljskimi prizadevanji, da bodo bodoči sejanci božje besede temeljito poznali katoliški socialni nauk (prim. CS 76) in da bodo

tako usposobljeni za dobrodelno krščansko prakso.

Ne smemo namreč pozabiti, da se bo naše usodno srečanje z Bogom na koncu časov odigravalo na ravni polaganja računa o vseh naših delih in opustitvah, takrat bomo prejeli milostno nagrado za dobra dela ali pa pravično kazen za slaba dejanja. To je nedvoumen nauk Jezusa Kristusa, božjega Sina. Zato delajmo dobro, dokler je čas, kakor nas opominja sv. Pavel in poslušajmo glas nepokvarjene vesti. Očistimo si vest prizvoka samoljubja, da bomo spoznali, kaj je v božjih očeh dobro.

Kršćanstvo, ki je pripravljeno hoditi za Kristusom dobrodelnikom, ne samo ne bo nikoli izumrlo

na tem svetu, temveč ima pred seboj veliko bodočnost, vso večnost.

SKLEP

Bratje in sestre, ni lahka stvar verovati v enega Boga. To dejanje končno presega naše naravne moči in smo zato vsak dan prisiljeni moliti z očetom obse- denega dečka iz evangelija: „Verujem!... Pomagaj moji neveri!“ (Mr 9, 23).

Prosimo za pomoč božjo mater devico Marijo, mater Cerkve, da nas bo vse podpirala v veri. Blagoslov troedinega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

V Zagrebu, na pepelnico,
dne 28. februarja 1979.

VAŠI ŠKOFJE

Dan Boga s človeškim srcem

Ne vem, če še praznujete Srce Boga v telesu.
Pri nas brlijo cveti ádzisái vzdolž kanalov.
Na vlažno-toplem zraku mladi ptički plešejo.

In vonj po ribah, vonj po rižu, vonj po mégli
objemajo se v srcu, komaj slišno v šumu trave.
Boga s človeškim srcem Dan je, prazničen z nočjo.

Razumem, da se Vam vse zdi neznansko daleč v nebu.
A On je tu. In tu. In tu. Če Jezusa poznate...
Vso noč ostane rosa z mojo ljubo vrtnico.

Adžisái, mednarodno latinsko hydránga, so v kepe združeni cvetovi na zelenih grmih, prav v času pomladnega deževja; cvetovi se postopoma spreminjajo v skoraj vse mavrične barve, včasih na istem grmu v različnih mozaikih. — Pesem poje o prazniku Presv. Srca Jezusovega.

Vladimir Kos

Dokumenti iz Pueble

Rad bi kratko predstavil bralcem DŽ dokončni dokument III. konference južnoameriškega episkopata v Puebli (Mehika). Skoraj ni potrebno omenjati, kako težko je v nekaj vrst zgostiti dokument, ki ima v argentinski izdaji 350 strani. To storim v upanju, da se bo v naši reviji morda še kaj pisalo o njem in se bodo tako bralci polagoma lahko bolje seznanili s tem bogatim in važnim dokumentom, obenem pa, da se bo med nami našlo vendarle dosti ljudi, ki ga bodo brali in preučili.

Splošna oznaka

Obširnost dokumenta nima primere z nobenim drugim dokumentom iz bližnje cerkvene zgodovine, če izvzamemo koncilске dokumente. Noben drug cerkveni dokument tudi ni obravnaval tako različnih vprašanj in podal tako popolno sliko versko-cerkvenega položaja v Južni Ameriki.

Dokument je skupinsko delo celotnega južnoameriškega episkopata, zato nosi tudi vse značilnosti te vrste dokumentov. In tudi slabosti, ki so takšnim podvzgom lastni. Je neenak, kar zadeva doprinose posameznih komisij, neenak tako po obširnosti kot tudi po kakovosti. Vendar je to dokument, ki prikaže dosedaj najbolj popolno in stvarno dejanski položaj versko-cerkvenega sta-

nja na našem kontinentu. In to je njegova prva velika zasluga. Pokaže tudi, da Cerkev danes ni monolitična v nebitvenih rečeh, kot nikdar ni bila. To ne pomeni njene pomanjkljivosti, temveč prej njeno resnično bogastvo. Nekateri, ki bodo dokument brali, bodo verjetno čutili, da ne zastopa v vsem njihovega pogleda in ne prevzema njihovih rešitev. A vsi moramo biti toliko širokomišelnji, da priznamo, da so možna različna mnenja, in da ne zahtevamo, da drugi sprejemajo prav našo rešitev kot edino pravilno.

Glavne smeri dokumenta

Zdi se mi, da v dokumentu Pueble lahko odkrijemo tri glavne smeri. Prva se tiče vprašanja revščine. Ugotovitev, da je v Južni Ameriki veliko revščine, kulturne in materialne, se v dokumentu stalno ponavlja. To gre tako daleč, da je nekdo protestiral, češ „da Puebla kar naprej govori o revežih“, na kar mu je drugi odgovoril: „Ni tako tragično, da se toliko govori o revežih, tragično pa je, da je dejansko toliko revščine v Južni Ameriki.“ Ob tej ugotovitvi se vedno znova pojavi tudi podoba Kristusa, ki je svobodno privzel zase uboštvo in ki je bil preganjan prav od tistih, za katerih odrešenje je prišel na svet. Hotel nas je odrešiti greha, te največje nesreče, pa tudi nje-

govih posledic, med katere spada tudi materialna revščina.

Druga poglobitna misel, ki preveva celotni dokument, je socialna razsežnost krščanstva. Ne da bi dokument kakorkoli tajil ali zmanjševal važnost osebnega, individualnega krščanskega življenja, a poudarek je dan v tem dokumentu nedvomno na socialni, občestveni značaj krščanstva. To, kar danes skrbi Cerkev v Južni Ameriki, ni toliko dejstvo, čeprav žalostno, da ljudje kot posamezniki toliko grešijo — to je vedno bila usoda človeka — temveč da na tem tem kontinentu živi družba, v kateri je silno veliko revščine in socialnega greha, socialnih krivic nasproti tolikšnemu razkošju in razmetavanju maloštevilnih. Socialni greh je tisto, ki kot hipoteka obtežuje „krščansko družbo“ Južne Amerike. Dokler se to stanje bistveno ne spremeni, ne bomo mogli govoriti o krščanski družbi v Latinski Ameriki. Nedvomno Cerkev za to socialno stanje dolži v prvi vrsti pokvarjenost človeškega srca, zato tudi vabi k notranjemu spreobrnjenju, brez katerega je nemogoče pokristjanjenje socialnih struktur. A Cerkev v Puebli se ni hotela zapreti v neki individualizem, ki je ne bi resno skrbelo socialno stanje kot takšno.

Končno je ves dokument prežet z vabilom k akciji. Čas je, da se kristjani v Južni Ameriki zbudimo in preidemo v dejavnost. S primerom bi lahko rekli, da je Cer-

kev v Puebli pretežno Cerkev sv. Pavla in sv. Jakoba in morda ne toliko sv. Janeza. Naša pravičnost mora izpričevati naše versko prepričanje, če naj bo res pristno. Seveda bi iz tega kdo lahko spet napačno sklepal, da je Cerkev spremenila svoje stališče do notranjih duhovnih vrednot, do molitve in duhovnega življenja. Ne! V dokumentu sta dva zelo pomembna stavka v tem pogledu. Prvi pravi: „Nekaj minut pristne molitve je več vredno in pri naša več duhovnih sadov kot najbolj intenzivna dejavnost.“ In na drugem mestu: „Kontemplativni redovi so kot srce verskega življenja.“ Čeprav sta oba stavka namenjena neposredno redovnikom, kažeta vendar zadosti jasno mišljenje Cerkve. A nič manjša ni nevarnost, da bi pozabili na krščansko apostolsko dejavnost. Škofe na konferenci v Puebli je tako globoko pretresla slika dejanskih socialnih razmer v Južni Ameriki, da so hoteli poudariti v dokumentih predvsem praktične posledice resničnega krščanstva na socialnem področju. Ta apostolska dejavnost pa mora seveda izvirati iz globokega verskega prepričanja in pristnega duhovnega življenja.

Vem, da je teh nekaj bežnih pogledov daleč premalo za tako bogat in važen dokument. A ponovno izražam upanje, da bodo ne samo posamezniki med nami, temveč morda celo skupinsko dokument preučili in ga potem po-

Molitveni namen za avgust

SPLOŠNI NAMEN

Da bi se bolj pokazalo bratstvo med narodi, posebno kadar gre za pomoč nerazvitim deželam.

1. **Bratstvo med ljudmi** je osnovna evangeljska vrednota. Izvira iz resnice, da je Bog oče vseh ljudi. Iz tega sledi, da smo si vsi bratje in sestre. Če se je Jezus za vse ljudi učlovečil, vsem dal isti evangelij, za vse umrl in vsem zaslužil večno življenje, potem nas ne smejo ločevati nobene razlike, ki bi razbijale naše bratske odnose.

Ker pa to, žal, ni uresničeno, moramo v ta namen moliti.

2. V našem primeru ne gre le za bratstvo na splošno, ampak za **bratstvo med narodi**. Pred Kristusom na takšno bratstvo ni nihče mislil. Niti Judje niso drugih narodov imeli za brate. Šele sv. Pavel je zapisal kristjanom, da ne sme biti razlike med Judom in Grkom, zakaj isti je Gospod vseh (Rim 10, 12). Galačanom pa piše: „Kateri ste bili v Kristusa krščeni, ste Kristusa oblekli. Ni več Juda, tudi ne Grka, ni več

skušali vsak po svoji moči spraviti v življenje — kajti tudi mi živimo na tem kontinentu in smo njegov del.

Alojzij Kukovica

sužnja, tudi ne svobodnega, ni več moškega in ženske, kajti vsi vi ste eno v Kristusu Jezusu“ (Gal 3, 28). S tem je Kristusov nauk prinesel med ljudi nove odnose. Zaradi osebne in narodne sebičnosti se sicer le s težavo uveljavljajo, toda načelo je jasno. Tudi ga v teoriji nihče ne pobija. Praksa pa je seveda drugačna.

3. Moramo iti še dalje. Naš namen naglašá **bratstvo do nerazvitih narodov**. Tu moramo priznati, da še dosti manjka do uresničitve tega visokega ideala. Saj smo neprestano priče svetovnim dogodkom, ki razkrivajo tajne in javne napetosti med bogatimi in revnimi narodi ali kot včasih govore: med bogatim severom in nerazvitim jugom. Te napetosti ne le da ne popuščajo, ampak celo rastejo.

Kot potrdilo lahko navedemo podatek, da je dal sever leta 1975 samo za oboroževanje toliko denarja, kot znaša celoten gospodarski proračun vseh držav juga. Za pomoč nerazvitim je dal sever le eno petnajstino od vsote, ki jo je namenil za oboroženje.

Papež Pavel VI. je izdal pred leti okrožnico „O razvoju narodov“. Sam naslov pove, za kaj gre. Kristjani naj bi imeli v teh zadevah jasne pojme, naj bi za-

čutili dolžnost, da se zavzamejo za pravično delitev dobrin in naj v sebi vzgajajo čut odgovornosti za ves svet.

Lahko rečemo, da se je na tem področju zadnja leta precej premaknilo na bolje. Dane so bile mnoge pobude, da se uresniči povabilo Pavla VI., naj bi kristjani pomagali graditi svet, ki bi bil bolj bratovski, bolj človeški, bolj pravičen in bolj miroljuben.

Mi ne moremo posegati v svetovne dogodke. Lahko pa razvijamo bratstvo med seboj in z Jezusom prosimo Očeta, da bi bili vsi eno.

MISIJSKI NAMEN

Da bi se življenje v afriških družinah oblikovalo po krščanskih načelih.

1. Gre za **družino**, osnovno celico človeške družbe. Iz nje izhajajo vedno novi ljudje. Vse življenje jih spremljajo dogodki, ki sta jih oblikovala otroštvo in mladost ob očetu in materi, bratih in sestrah.

2. Zato je važno, **kakšna načela vodijo družino**: resnicoljubnost, poštenost, dobrota, ljubezen, zvestoba, sloga itd., ali pa načela

popolne svobode, razvratnosti, samopašnosti, izkoriščanja in podobna. V našem namenu molimo za krščanska načela.

3. Molimo za **družine v Afriki**. Tu je poseben naglas. To pa zato, ker je v Afriki na splošno najbolj razširjen pojav, ki ga navadno imenujemo mnogoženstvo ali poligamija.

To ne pomeni, da imajo vsi moški po več žena, ampak da imajo po tamkajšnjih pojmovanjih to pravico kot nekaj po sebi u-mevnega.

Vzroki za to so tudi socialne narave. Odraslih moških je manj kot žena, ker jih mnogo pade v medsebojnih bojevanjih in na lovu na zveri. Dekle, ki je godna za ženitev, mora od hiše. Če ne dobi svojega moža, se vdinja pri nekom, ki jih ima že več. Drugega izhoda nima.

Jasno je, da je o lepem družinskem vzdušju v takih razmerah težko govoriti. Ni prave ljubezni med možem in ženo in otroci to čutijo.

Mногоženstvo pa je obenem velika ovira za spreobrnjenje. Namen je torej zelo tehten.

Franc Cerar

Nihče ne more biti obenem katoličan in komunist. Ali katoličan ali komunist, oboje hkrati ne more nihče biti. Brezboštvo in vera v Boga sta nezdružljiva kakor ogenj in voda. Kdor je komunist, ni več kristjan.

Trdno upam, da mi večni Sodnik, ko bo na meni gotovo našel marsikaj graje vrednega, ne bo očital izdajstva nad lastnim narodom.

Škof dr. Gregorij Rožman

Otrok v moderni potrošniški družbi

Že nekaj mesecev časopisi v velemestu ob Srebrni reki pod južnim križem vedno bolj pogosto objavljajo novice o zapuščenih otrocih na mestnih ulicah. Gre za otroke od 3. do 6. leta starosti, če so duševno zdravi, in do 13. leta, če so duševno prizadeti. Tavajo po ulicah brez cilja ali jih najdejo zaprte v dvigalu stolpnice, dokler jih ne odvedejo na stražnico in začno poizvedovati po starših. Teh ne najdejo, se ne oglasijo in ne pridejo iskat svojih otrok, zato jih policija izroči dobrodelnim ustanovam ali v državna vzgajališča.

Brez dvoma pri tem vedno pogostejšem pojavu ne gre za izgube v gneči ali iz nepredvidnosti, ampak za namerno odločitev in dejanje staršev, da se svojih otrok znebijo. Kaj je temu vzrok, nevezdržno gospodarsko stanje, uničeno družinsko življenje, komodnost? Niti eno niti drugo ne more biti upravičen vzrok, da bi starše pripeljal do nečloveške odločitve, saj niti živali ne storijo nekaj podobnega, dokler svojih mladičev niso pripravile za samostojno življenje. Vzrok moremo iskati samo v žalostni realnosti, da so v današnjem svetu ljudje vedno manj ljudje, brez čuta odgovornosti, brez ljubezni.

To se dogaja v času, ko se toliko govori in piše o potrebi skr-

beti za otroka, o njegovi prehrani, o telesnem in duševnem razvoju. Leto 1979 so celo proglasili za leto otroka. Bo to kaj pomagalo, da se spremeni obstoječe stanje? V naših dneh so skoraj povsod otroci veliki reveži. V bogatih deželah so velikokrat prikrajšani na moralni vzgoji in urejenem družinskem življenju, v zaostalih pa poleg duhovne revščine in zanemarjenosti trpijo telesno lakoto. Prikrajšani so na svojih osnovnih pravicah.

Pravice otroka

Dandanes je veliko ljudi prikrajšanih na svojih pravicah. Veliko je na svetu Cankarjevih hlapcev Jernejev, ki iščejo svojo pravico, a je ne najdejo. Vedno več jih je. Celo mednarodne konference obravnavajo to vprašanje, a brez velikega uspeha. Ta problematika se nanaša predvsem na odraslega človeka, na tiste, ki lahko protestirajo, katerih stanje je vidno in se na more skriti med stene stanovanja. Pravice otrok se bolj malo omenjajo, le ob otroškem dnevu še trgovske izložbe kričijo, da otroku pripada vsa skrb in zaščita družbe.

Kot je že pred 30 leti Organizacija združenih narodov objavila listino človekovih pravic, tako je bila leta 1959 objavljena Deklaracija o pravicah otroka, ali

bolje rečeno o dolžnostih, ki jih imajo starši in družba do otroka. Točke te Deklaracije pravijo, da ima otrok pravico do zaščite in pomoči vedno in povsod, da ima pravico do imena in narodne pripadnosti (državljanstva), do socialnega skrbstva glede zdravja, do razvoja telesnih in duševnih sposobnosti, da lahko postane koristen član družbe, do zaščite pred izkoriščanjem in predčasno zaposlitvijo, do posebne zaščite in pomoči, če je telesno ali duševno prizadet, do ljubezni, pomoči in skrbi staršev, do telesne, duhovne in moralne vzgoje, do vzgoje v duhu prijateljstva in bratstva med narodi.

Naštete pravice bi naj zajele vsa področja otrokovega življenja, vse njegove potrebe, vso potrebno zaščito. Niso nič pozabili ali namenoma opustili? Molčijo o pravici otroka do staršev in še o marsičem drugem.

Pravica do življenja

Težko si je razložiti, zakaj Deklaracija vrhunske mednarodne ustanove ne vsebuje otrokove pravice do življenja. Ta je najbolj kršena in teptana. Najbrž so jo opustili zaradi dejstva, ker bi potem morali obsoditi splav in druge načine umorov nerojenega ali komaj rojenega otroka. Pravice, ki so jih proglasili, se nanašajo samo na otroka, ko je že vpisan v matično knjigo, ko je njegovo rojstvo že bilo prijavljeno pristojni oblasti. Šele s tem vpisom

postane član družbe in ta mu nudi svojo zaščito. Pred to registracijo na matičnem uradu pa bi naj otrok ne imel nobenih pravic. Ali je to res?

Nekateri trdijo, da ima otrok pravico do življenja, ko si lahko služi vsakdanji kruh, drugi da z rojstvom in vpisom v matično knjigo, nekateri zopet trdijo, da po tretjem mesecu po spočetju, zato zakonodaja o splavu ali prekinitvi nosečnosti. Le Cerkev odločno brani otrokovo naravno pravico do življenja, ki mu pripada s trenutkom spočetja. To ni odvisno samo od volje zakoncev, ampak predvsem od Boga. Otrok je božji dar. Kot so za zakon potrebni trije, zaročenca in Kristus, tako so tudi za rojstvo otroka potrebni trije, zakonca in Bog. Le Bog je buditelj novih življenj, Stvarnik človekove duše in telesa. Te resnice pa mnogi v sodobni družbi nočejo razumeti in sprejeti.

Tudi takoj po rojstvu otrok še nima zajamčene pravice do življenja. Podvržen je kontroli in presoji, če je duševno zdrav in fizično dobro razvit, in če je ta pozitivna, mu dovolijo, da stopi v življenje tega sveta. Aplikirajo se norme kontrole kvalitete kot v proizvodnem procesu v tovarni, kjer se odberejo za skladišče in poznejšo prodajo samo kvalitetni izdelki. Otrok-človek je ponižan na raven predmeta, stvarnega izdelka, in se enako z njim postopa.

Zaradi uživanja tablet proti spočetju, mamil in kajenja ter neurejenega življenja nosečih se rodi vedno več nezdravih in duševno prizadetih otrok. Ne moremo trditi, da vsi, ker evangelij pravi, da v nekaterih primerih to Bog dopušča brez krivde staršev in jih hudo preizkuša. V današnjih časih, ko je takih primerov vedno več, pa zdravniška veda priznava, da jih je večina posledica neodgovornega ravnanja. Ker se sodobni zakonci branijo še zdravega otroka, toliko bolj odklanjajo rojstvo nezdravega. So primeri, da se dogovorijo s porodniškim osebjem, da če novorojeni ne bo popolnoma zdrav, mu ni treba pustiti življenja, matičnemu uradu pa prijavijo kot mrtvorojenega. Tako postopanje je vzrok, da statistike izkazujejo vedno več mrtvorojenih kljub vsemu napredku medicine in skrbi za noseče matere.

Pravica do staršev in njihove ljubezni

Otrok ima pravico do staršev in urejenega družinskega življenja. To pomeni, da mora biti rojen v urejenem zakonu, da zanj skrbita in ga vzgajata starša. Onadva in Bog so početniki življenja, njim pripada skrb za otroka. Zato se mora odkloniti vsako vmesno poseganje oblasti, umetno oplojevanje in vzgoja otrok v državnih ali družbenih ustanovah. Imeti mora dom, to je, da mati ni zaposlena izven doma, oče pa

mora toliko zaslužiti, da družina dostojno živi, oba ga pa vzgajati za življenje.

Deklaracija o otrokovih pravicah vključuje pravico do ljubezni staršev, vendar ta velja šele po vpisu v matično knjigo, ko je tudi oblast obveščena, da rojeni otrok živi. To ni dovolj. Otrok ima pravico do ljubezni staršev še pred spočetjem. Ne sme biti posledica njihovega igrackanja ali uživanja, ampak sad njihove ljubezni, hrepenenja in prošnje. Ljubezen otroka spremlja potem do rojstva in po rojstvu vse dni življenja.

Ljubezen ni samo neko ugodno, prijetno čustvo, nesebična želja hoteti ljubljenu dobro. Večkrat ljubezen pomeni tudi bolečino in trpljenje, enako pri starših in otroku. V življenju sta prisotni obe vrsti ljubezni in se uresničujeta na ta ali oni način. Posebej še starši morajo s tem računati in dati razumeti otroku. Kristjan ne sme pozabiti, da je Bog izkazal največjo ljubezen do človeka, ko je njegov Sin visel pribit na prekrižanih brunih in so mu s sulico prebodli stran.

Pravica do vere in prepričanja

Starši imajo težko dolžnost, da otroka vzgajajo. Ta ne obstaja samo v zgledih in navodilih za lepo vedenje in v izvrševanju vsakdanjih dolžnosti. Pokazati, dati mu morajo smer, pot v življenje. Ideja, prepričanje vodi življenje, človeka in svet. Vsak

človek ima vero in prepričanje. Pri tem ne smemo pozabiti, da je tudi nevera končno vera v nekaj, ki zanika pravo vero, resnico. Otrok ne dobi vere in prepričanja sam, posredovati mu jih morajo starši, če pa tega ne storijo, njihovo nalogo opravi ta okolje in družba.

Krščanski starši imajo dolžnost posredovati otroku vero. Otrok ima pravico do vere. Po novem krstnem obredu starši pri krstu izrecno obljubijo, da bodo otroka vzgojili za dobrega kristjana. To dolžnost morajo dosledno izvrševati, je ne morejo prenesti na druge. So prvi veroučitelji. Če sami ne zmorejo, iščejo pomoč v župniji, v šoli, a oboje je le pomožnega značaja.

Iz vere raste otrokov pogled na svet, ki ni nič drugega kot praktično življenje po veri, obravnavanje vseh vprašanj osebnega in družbenega življenja s stališča vere in njih reševanje v luči vere.

Zmotno je to prepustiti slučaju, češ, se bo že sam odločil, ko bo dorasel. Nihče se ni sam odločil brez predhodne priprave, navdil in vpliva staršev, more se pa zgoditi, da iz različnih razlogov otrok potem v življenju izbere drugačno pot. Vzroki za to so zelo različni, vendar temelji, postavljeni v prvi mladosti, nikoli ne izgubijo vrednosti.

Pravica do narodnosti

Starši imajo pravico in dolžnosti, predati otroku narodnost, o-

trok pa ima pravico do te narodnosti. To pravico omenja tudi Deklaracija o otrokovih pravicah, vendar se ta nanaša na pravico do državljanstva (nacionalidad), kot to razumejo predvsem na ameriškem kontinentu. To pripada otroku zaradi pravne zaščite, ki mu jo nudi državna oblast. Zato o tem lahko odloča, če je bil otrok rojen na njenem področju. Nikakor pa ne more odločati ona narodnosti otroka, ta odločitev pripada izključno staršem. Le če starši in skupnost, kateri pripadajo, zanemari to dolžnost, potem odloča vpliv okolja, v katerem se nahaja. S tem pa je otrok prikrajšan na veliki dobrini, kar mu lahko škodi pozneje v duševnem razvoju. Vedno pogostejši so primeri, da potomci v tretjem kolenu iščejo nepredane narodne korenine svojih prednikov.

Pravica do primerne priprave na življenje

Vse življenje je priprava na življenje, danes na dneve in leta, ki še pridejo, v celoti pa na večnost. V tej pripravi priprava otroka zavzema posebno mesto.

Otroku je treba postopoma razvoju primerno pokazati realnost življenja. Nikoli mu ni treba prikrivati resnice, da življenje ni praznik, da je delaven dan. Zato si mora privzgojiti delavoljnost.

Starši in družba morajo nuditi potrebno izobrazbo. Vsak otrok ima pravico, ne glede na poreklo in gmotni položaj staršev, do naj-

višje možne izobrazbe. Pri tem mu nihče ne sme postavljati nobenih ovir, odvisno je samo od njegove sposobnosti in prizadevnosti.

Realno življenje tej otrokovi pravici največkrat nasprotuje. To se pokaže že takoj ob začetku drsanja šolskih klopi in traja vse do zaključne priprave na poklic. Niso vsi zmožni sprejeti borbo za življenje, zato mnogi omagajo in popustijo, kar je v veliko škodo za dobro družbe. Veliko dobrih talentov ostane zakopanih, neizkoriščenih, njihova mesta so pa zasedli povprečneži ali duševni reveži, katerih največja nadarjenost so široki komolci in različne zveze.

Sodobna tehnološka in potro-

šniška družba hoče nuditi otroku veliko gmotnega blagostanja, vedno pa pod pogojem, da imajo starši dovolj denarnih sredstev. Gmotno blagostanje postavlja za najvišji cilj življenja ter že v otroku uničuje smisel za duhovne dobrine. Še več, sodobna družba hoče že otroku spremeniti vest, ga prepričati, da ni ustvarjen po božji podobi, ampak po človeški. Človek je sam sebi bog, to se mu vsiljuje v pisani in govorjeni besedi, preko vseh javnih občil. V takem ozračju je težko otroka pravilno pripraviti na življenje, vendar je treba vztrajati in ga tudi prepričati, da mora biti svet boljši, krščanski in da je tudi on poklican, da doprinese svoj delež.

Avgust Horvat

Oh ta točnost

Kadar se sestane več ljudi, se med njimi marsikdaj razvije zares zanimiv razgovor. Prijetno se je vplesti vanj in pri njem sodelovati, marsikdaj pa je še bolj koristno in poučno več poslušati kot govoriti. Dostikrat se razgovor ne razvija okrog kdove kako globokih vprašanj, včasih ostaja celó vse preveč na površju. Vendar se tu ali tam zablisne misel, ki ima globlje korenine. Taka, včasih le tja vržena misel, more človeka spodbuditi, da skuša globlje prodreti v vprašanje, ki se ga je le bežno dotaknila.

Tako se je v nekem razgovoru vzelo v misel vprašanje točnosti, zlasti točnosti pri prihodu k maši. Kdo je v tem točen, kdo je še točen, kdaj je treba priti v cerkev, da sme reči, da je bil pri maši, zlasti še da je zadostil dolžnosti nedeljske maše? Omenjalo se je, da nekateri ljudje menijo, da so bili pri maši, če so le stopili v cerkev in se tam nekoliko pomudili, celó tedaj, ko v cerkvi sploh ni bilo nobene maše. Tako nevedni naši razovarjalci niso bili, vedeli so, da je mogoče biti pri maši le tedaj, ko kdo mašuje. Usta-

vili pa so se pri vprašanju, kdaj je potrebno priti v cerkev, da je nekdo zares pri maši in ne morda samo pri delu maše. V zvezi s tem so se dotaknili tudi vprašanja, kaj je z mašo po televiziji, ali je nekdo, ki sledi daritvi po televiziji, tudi zares pri maši ali ne. Sploh, kak smisel ima maša po televiziji.

Taka so bila vprašanja, ki se jih je razgovor dotaknil. Rešitev ni vzniknila nobena. Vprašanja so ostala vprašanja in morda bodo to ostala tudi po tem mojem zapisu. Razgovor, ki ga omenjam, mi je namreč spodbudil nekatere misli, ki jih bom zapisal. Najprej nekaj o točnosti sploh, nato posebej o točnem prihodu k maši in za konec o maši po televiziji.

Točnost ljudje različno pojmujejo, kadar sploh kaj mislijo o njej. O dr. Antonu Korošču pripovedujejo, da je ukazal šoferju voziti okrog vogalov, kadar je šel v avdienco, in ustaviti pred dvorom tako, da je stopil v dvorano natančno ob napovedani uri; ni se dal čakati, niti ni hotel čakati. Točnost mu je torej pomenila natančno izpolnitev dogovora ali naročila, kar se je tikalo časa. A poznamo mnoge ljudi, ki se celo radi hvalijo s svojo točnostjo, pa se zakasnjujejo ob vsaki priložnosti in se zmeraj pustijo čakati. Sploh je za neke ljudi značilno, da se najraje ponašajo s tem, česar nimajo.

Strogo vzeta točnost je seveda samo tista, ki jo je gojil dr. A.

Korošec. A vselej te kreposti niti ne smemo tako strogo ali mehanično umevati. Dovoljeno ali celo potrebno se je kdaj zakasniti ali pa tudi priti prej. Glede na zakasnitev je znana ustanova ali navada takoimenovane akademske četrti. Na visokih šolah so se predavanja začinjala četrte ure po napovedanem času. Saj so bila predavanja napovedana za vsako polno uro in so trajala do naslednje polne ure. Za sledeče predavanje je moral slušatelj največkrat poiskati drugo predavalnico, obenem pa se miselno preusmeriti k novi tvarini, in za oboje je potreboval časa, ki mu ga je dovoljevala navada akademske četrti. Ta stara in častitljiva navada pa ne opravičuje nikogar, tudi visokošolcev ne, da bi smeli kamorkoli priti prepozno in kar redno zamujati, pri tem pa se sklicevati na akademsko četrte. Ta je nekje na mestu, ne pa povsod. Razen tega sme trajati četrte ure in ne več.

V nekih primerih pa je potrebno nasprotno, namreč biti na mestu celo pred napovedano uro. Tako je brezobzirno stopiti v gledališko ali koncertno dvorano šele v trenutku, ko se dviga zastor ali dirigent že drži roke v zrak in začinja s koncertom. Kdor pride tedaj, druge, točnejše moti in ovira pri umetniškem užitku. Pa še nekaj drugega. Če hoče tudi sam zares doživeti lepoto drame ali skladbe, mora biti za to že primerno razpoložen. Ko stopi v

dvorano, pa se še ni utegnil otresti vseh vtisov od zunaj, razen tega se bo skušal najprej po dvorani nekoliko razgledati. Šele nato se bo lahko povsem posvetil koncertu ali igri. Da dobi čas za tako potrebno pripravo, mora biti v dvorani nekaj časa pred začetkom. To je pač najmanj deset minut prej, a raje več.

Tudi obzir do predavatelja in do njegovih točnejših poslušalcev terja, da smo v dvorani nekaj časa prej, kakor pa se predavanje začne ali je bilo napovedano. Zelo mučno je, če mora predavatelj, z njim pa tudi točni poslušalci čakati na zamudnike, ali gledati, kako prihajajo, in poslušati, kako ropotajo tisti, ki niso znali priti točno.

Kako je tedaj s točnostjo prihoda k maši? Nekoč so nas učili, in še danes se vprašujem, če je bilo to prav in pametno, da je še pri maši in je izpolnil svojo dolžnost, kdor je prišel v cerkev vsaj do darovanja. Danes bolj naglašamo vrednost in potrebo tudi besedne liturgije, zato menimo, da je potrebno biti pri celi maši, od začetka do konca. Mar tedaj zadostuje, da stopimo v cerkev za duhovnikom, ki gre k oltarju? Iz istega razloga kot v koncertni dvorani ali v gledališču je tudi v cerkvi potrebno biti že nekaj časa pred začetkom maše. Tudi tu-

kaj se je najprej treba otresti vsega, kar smo prinesli s seboj od zunaj. Tudi v cerkvi se je težko premagati, da se človek ne bi malo ozrl po ljudeh in pozdravil kakega znanca, čeprav le pokimaje, saj drugačno pozdravljanje ne spada v cerkev. Vse to pa je treba opraviti pred začetkom liturgije. Zato se sme imeti za točnega pri prihodu k maši le tisti, ki je prišel tudi najmanj deset minut pred začetkom maše. Točen pa mora biti tudi mašnik, on pa celo strogo točen, to je, pristopiti mora k oltarju natančno ob napovedani uri, da ne kaznuje in prepušča raztresanju tistih, ki so prišli pravi čas. Pa tudi končati mora znati pravočasno.

Seveda vsak človek in v marsikaki priložnosti utegne zamuditi, pa povsem nehote. Zlasti tukaj, kjer mnogo uporabljamo vozila, ki se tudi ne izkazujejo s posebno točnostjo, a to mora biti zares le izjema. Če vlaki in kolektivi — in kar je še — redno zamujajo, je treba s tem računati in odhajati prej zdoma. Tudi tisti, ki morajo pred odhodom še to ali ono popraviti, morajo s tem začeti tako, da lahko pravi čas končajo ter odidejo zdoma.

Ker se je to razgovarjanje nekoliko zavleklo, se bomo o maši po televiziji pogovorili drugič.

Vinko Brumen

Sedanji slovenski trenutek

Z nekaj poznavalci razmer v Sloveniji smo pripravili za naše bralce tale razgovor:

Kako bi kratko označili slovenski trenutek v prvi polovici leta 1979?

Tvegano in težko je označiti sedanji slovenski trenutek, ker je tako zapleten. Morda bi ga izrazili z dvema besedama: brezglavost in otopelost.

Ali bi lahko našteli nekaj vzrokov za takšno občutje?

Glavni vzroki so trije: družbeni, narodnostni in gospodarski.

Najprej so torej družbeni vzroki. Na kaj pri tem mislite?

Komunistični režim je vsak dan bolj negotov. Titova navzočnost, za katerega nihče prav ne ve, koliko je še oblastveno učinkovit, vedno bolj hromi normalno delovanje političnega stroja.

Njegovo navzočnost poleg vsega tako napihujejo, da se celó komunisti sami zgražajo nad povečevanjem „nezmotljivega in najdražjega gosta“. Bili so primeri, ko je TV med običajnim večernim televizijskim dnevnikom ves čas prikazovala samo pohode Titove kolone avtov. Sekretar slovenske partije Šetinc se je nato v Telexu opravičeval, češ da takšnega prenosa komunisti niso naročili. Lju-

dje se spračujejo, kdo se skriva za tem kultom in zakaj.

Gotovo botruje negotovosti režima tudi strah pred Rusi?

Brez dvoma. Zdi se, da so Sovjeti namenili Bolgariji vlogo nekakšnega Vietnama na Balkanu. Slišati je, da je prišlo na bolgarski meji do majhnih prask; sam slovenski minister za notranje zadeve Zemljarič je nedavno v Delu priznal, da Bolgari rožljajo z orožjem. Poleg vsega se čuti, da ni več Kardelja. Tito je ostal sam, saj nima v neposredni bližini nikogar, na kogar bi se lahko tako tesno naslonil, kot se je lahko nanj.

Kaj pa zamisel kolektivnega vodstva?

Vanjo nihče prav ne verjame, saj zgodovina dovolj zgovorno dokazuje, da doslej še nobeno „kolektivno vodstvo“ ni bilo sposobno dalj časa voditi kakšne družbe. Vedno je prihajalo do notranjih trenj in nesporazumov, dokler se ni pojavil kak voditelj, ki je imel dovolj ugleda, in prevzel vodstvo države. Da bi bila Jugoslavija lahko v tem izjema, nihče ne verjame.

Lahko bi torej skrčili negotovost režima v vprašanje: Kaj po Titu?

Točno. Nihče prav ne ve, kakšen jutri nas čaka. Dokler živi Tito, je družba na zunaj in na znotraj vsaj navidez trdna. Kaj bo po njegovi smrti? Velika ugan-ka. Strah pred Rusi je v Sloveniji velik, upanje na demokrati-zacijo in sproščanje tudi skrom-
no navzoče. Čeprav je med ljud-
mi precejšnje nezadovoljstvo s
komunističnim režimom, se ven-
dar to nezadovoljstvo ne izraža v
kakšnem dejanskem, organizira-
nem, nasprotnem načrtu. Politič-
ne opozicije, ki bi imela jasne
predstave, ki bi si postavljala do-
ločene cilje za dan X, ko se bo
verjetno ponovno odločala usoda
slovenskega naroda, ni. Verjet-
no ni bil slovenski narod na mo-
rebitne usodne dogodke v prihod-
nosti še nikoli tako nepripravljen
kot danes.

**Drugi vzrok današnjega občutja
brezglavosti in otopelosti v Slo-
veniji je narodnostne narave. Tu
gre najbrž predvsem za nekakšen
naval juga v Slovenijo.**

O gospodarskem zapostavlja-
nju Slovenije bomo govorili ob
vprašanju gospodarstva. Tu ome-
nimo slovensko nezadovoljstvo
nad tem, da prihaja v Slovenijo
vedno več ljudi z juga. Po lju-
bljanskih ulicah in lokalih, pa
tudi po ulicah in lokalih drugih
slovenskih mest je srbska in hr-
vaška govorica vse glasnejša. Če
so pred leti prihajali v Slovenijo
bolj posamezniki, ki so se prej
ali slej „poslovenili“, se vključi-

li v slovensko življenje, je sedaj
vedno več skupin, ki se držijo
skupaj, se zapirajo v geto, se ši-
rijo in zahtevajo šole v svojem
jeziku in razne druge pravice, ne
da bi se vključevali v slovensko
družbo. Ni se mogoče izogniti
vprašanju, ali zmore mali sloven-
ski narod vsrkati toliko ljudi z
juga. Obstaja resna nevarnost,
da bo Slovenija v nekaj desetlet-
ljih, mogoče stoletjih, govorila le
še hrvaško ali srbsko.

Kdo je kriv za priliv z juga?

Gotovo tudi Slovenci sami. Sko-
raj vsa „nižja“ in težja dela o-
pravljajo le še južnjaki. Slovenec
bo s težavo prijel za kramp in
lopato. Ali si s tem tud sami ne
kopljemo groba? Ali nas potroš-
niška mrzlica, ki nas žene k „vi-
šjim“, boljše plačanim opravi-
lom, včasih tudi v tujino, ne ugo-
nablja, raznaroduje, razčloveču-
je?

**Kaj pa pravijo k temu oblastni-
ki?**

Pri uničevanju slovenske narod-
ne zavesti je marljiva tudi par-
tija. Ob Kardeljevi smrti so npr.
lahko televizijski poslušalci ure
in ure dolgo poslušali Kardeljevo
pripovedovanje o svojem življe-
nju in delu in o jugoslovanski
partiji v jeziku, ki ni ne sloven-
ščina, ne hrvaščina, ne srbsčina,
marveč nekakšna polomljena in
spakedrana srbsčina iz Beograda.
Na prvomajskih partijskih pro-
slavah v Bohinjski Bistrici so go-

vorniki govorili v srbsčini, tudi Stane Dolanc in Franc Popit. Tudi drugi slovenski politiki govorijo v skupščini in v drugih organizacijah v Beogradu spakedrano srbohrvaščino, čeprav bi po zakonu lahko govorili slovensko. Med sedanjimi slovenskimi komunističnimi veljaki je čut za slovenski jezik popolnoma zakrnel. Pa še neko čisto drugo vprašanje, ki kaže na „skrb“ režima za slovenstvo: kako je to, da dobi prišlek iz „bratske“ republike v Sloveniji stanovanje razmeroma brž in brez posebnih težav, medtem ko mora nanj Slovenec čakati leta in leta?

Tretji vzrok današnjega nemirnega trenutka v Sloveniji je gospodarstvo. Kaj bi o tem povedali?

Režim se mora soočiti z vedno večjimi gospodarskimi težavami. Kardeljev delegatski sistem je v tako imenovano samoupravno družbeno in gospodarsko ureditev vnesel še večji nered. Storitnost dela je nizka, odgovornost zabrisana, nepravilnosti vse bolj pogoste, birokratizem raste. Lansko leto je tako prišlo do več stavk ali, kakor doma temu sramežljivo pravijo, „prekinitev dela“. Sistem, kakor si ga je zamislil Kardelj, kaže poleg vseh dobrih namenov neučinkovitost. Ni dneva, da ne bi dnevno časopisje in druga sredstva javnega obveščanja tožila nad skrajno neurejenimi razmerami v gospodar-

stvu. Poleg vseh drugih hib, ki jih kaže slovensko in jugoslovansko gospodarstvo, so najbolj očitne težave v temeljnih gospodarskih panogah: slabe ceste, slabe železnice in katastrofalno slaba telefonija. Ravno na področjih, na katerih je komunizem najostreje napadal „staro kapitalistično“ ureditev, se je pokazalo, da sam še zdaleč ni dorastel na logam, pred katere ga postavlja sodobno gospodarstvo, nalogam, ki jih sodobni kapitalizem rešuje precej učinkoviteje kot komunizem.

Prej ste omenili gospodarsko zapostavljanje Slovenije.

Ja, zelo opazno je, da Slovenija vse občutneje zaostaja za gospodarskim razvojem južnih republik. Celotno slovensko gospodarstvo je pod posrednim ali neposrednim nadzorstvom beograjske centrale, ki ovira gospodarsko pobudo Slovencev, kjer le more. Strojni park in tovarne v Sloveniji so zastarele, najbolj moderne naprave pa kupujejo v Srbiji, tudi tam, kjer jih niti upravljati ne znajo.

Kaj pa položaj slovenske Cerkve v današnji „samoupravni socialistični“ družbi? Ne gre torej pri tem vprašanju za notranje življenje slovenske Cerkve, ampak za to, kako ravna s Cerkvijo režim.

Pri svojem ravnanju s Cerkvijo izhaja režim iz osnovne resni-

ce komunističnega katekizma, da je treba vse vere uničiti. Ali jih skuša uničiti v rokavicah ali s preganjanjem, to je vprašanje metode, ki jo narekuje edinole uvid, na kateri način bodo vere prej uničene. Režim v Sloveniji načrtno uničuje vero od zunaj in od znotraj: od zunaj s skrbnim partijskim nadzorstvom Cerkve, od znotraj z dosledno ateizacijo.

Kaj je reči glede partijskega nadzorstva Cerkve?

Partija si zagotavlja neposredni uvid v življenje Cerkve z nenehnim vključevanjem duhovnikov v špijonažno dejavnost. Tajništvo za notranje zadeve oziroma Uprava javne varnosti postavi duhovnika, ki ga zalotijo pri kakšnem resničnem ali izmišljenem prestopku (npr. avtomobilska nesreča, vožnja v vinjenem stanju, dvomljiv odnos do žensk) pred izbiro: ali v zapor ali sodelovanje z organi za notranje zadeve. Nekateri duhovniki klonijo in se dajo ujeti v mreže, iz katerih se ni lahko rešiti. Mnoge zdomce obiskujejo ob njihovem prihodu domov na obisk agentje Tajništva za notranje zadeve. Kje vsepovsod ima partija, boljše njen organ, policija, v Cerkvi nastavljene „svoje“ ljudi, je težko reči z gotovostjo. Znanih primerov, da je skušala UDBA duhovnike na različne načine narediti za svoje agente, je precej.

Kaj pa tako neobičajno ravnanje ljudi okrog revije Znamenje?

Zakaj in čemu so se nekateri člani te skupine tako tesno povežali z režimom, na to ne ve nihče pravega odgovora. Tudi ni odgovora na vprašanje, kdo je resnični duhovni voditelj te skupine. So primeri, ko je dobila partija podatke o slovenski Cerkvi iz tega kroga. Tudi če pišejo v Znamenje vsi sodelavci z najčistejšimi nameni, pomeni vseeno marsikakšen zapis v reviji veliko škodo za slovensko Cerkev.

Režim doma hoče izvesti tudi popolno ateizacijo. Kje in v čem je to opaziti?

Partija skuša izpodrezati Cerkvi korenine tudi tako, da si vedno bolj načrtno prizadeva za ateizacijo vzgoje otrok, začeni pri otroških vrtcih, prek osnovne in srednje šole, pa vse do visokih šol in univerze. Ne štedi z naporji, kako bi mladega človeka odtegnila vplivu Cerkve: ateizacijo uvaja sedaj že tudi v vrtce, uvaja celodnevno šolo, stalno poударja v šoli, da je marksizem znanstven, vera pa protiznanstvena... Žal je treba priznati, da ima partija pri tem uspeh. Nastaja mladi rod, ki ne raste več iz trdne krščanske zakoreninjenosti staršev, rod, ki je izpostavljen nenehnemu ateističnemu pritisku šole in neslovenske okolice, ki ni krščanska. Kristjani postajamo manjšina. S tem se bo treba sprijazniti. Krščanstvu iz navade so ure štete, v prihodnosti bo vzdržalo le še krščanstvo ma-

loštevlnih, a osebno zares prepričanih kristjanov. Trenutno ateizacija družbe nezadržno napreduje.

Kaj pravijo k temu slovenski škofje?

O slovenskih škofih kot o celoti ni mogoče govoriti, ker je ta celota okrnjena: v Mariboru že eno leto čakajo na imenovanje rednega škofa, ljubljanski nadškof je že pred dvema letoma papežu ponudil odstop, ker je dopolnil 75 let. Da bi škofje ne ocenjevali sedanjega položaja slovenske Cerkve, kot dejansko je, bi si bilo težko misliti. A naj nam bo kot članom te Cerkve dovoljeno povedati, v čem vidimo nalogo slovenskih škofov danes.

Najprej naj bi se škofje zavedali, da ima komunizem voljo in načrt uresničiti ateizacijo in da se je treba temu načrtno upreti. Ne moremo računati, da bo komunizem jutri propadel. Treba je izdelati dolgoročni načrt, kajti samo reševanje iz ene zadrege v drugo, improvizacija vsakdanja, to ne bo ničesar rešilo.

Škofje bi morali jasno poveda-

ti, kakšno mesto ima Cerkev v vsaki družbi: ne sme se izenačiti z nobenim političnim sistemom, v vsakem pa se mora bojevati za vse človekove pravice vseh članov družbe (ne le za pravico vere in vernih). To ni poseganje v politiko, klerikalizem, marveč samo vršitev njihovega evangeljskega poslanstva, pričevanje vere.

Izdelati bi bilo treba dolgoročni načrt, kako se upirati režimski vedno bolj vsiljivi in organizirani ateizaciji. Proti načrtu na dolgo roko se je možno upirati le z nasprotnim načrtom na dolgo roko.

Poleg tega bi bilo treba biti stalno navzoč pri vsem dogajanju, analizirati primere zapostavljanja vernih oziroma vsiljevanje ateizma in oblasti, stalno opozarjati, da to in to ni v skladu z ustavo, s Splošno deklaracijo o človekovih pravicah, s helsinško listino.

Da je le popolna solidarnost, vzajemnost med škofi samimi samo po sebi umevna, o tem ne kaže izgubljeni besedi.

Niša luč, št. 6-1979

Kristjani v Sveti deželi

Latinski jeruzalemski patriarh Giacomo Beltritti je pri sprejemu 100 novih „vitezov božjega groba“ pred kratkim izrazil zaskrbljenost zaradi tega, ker je v Sveti deželi vedno manj kristjanov. Ti so v zadnjih 30 letih zaradi političnih raz-

mer zapuščali Palestino. Rimskokatoliška skupnost, ki je l. 1948 štela še 15.000 ljudi, šteje danes komaj 3.300 vernikov. Podobno se je znižalo število katoliških vernikov vzhodnega obreda (melkitov). Grški pravoslavni patriarh toži, da težko dobi menihe, ki bi se odločili za „čuvanje svetega groba“.

Izdani bataljoni

NOVO JUTRO

Blazni kriki novih tovarišev so naznanjali zgodnje jutro. Hitro so padali drug za drugim na otredelo grmado mrtvih prejšnjega dne.

Treslo se je brezno od slovesa odhajajočih, od vpitja, klicanja, rjojenja, blaznega tuljenja in votlega grgranja.

Ta dan so se padli kotalili na drugo stran, proč od Janeza. On tja ni mogel, ker bi ga bili opazili od zunaj. Zadrževal se je v svojem zavetju. Skušal je le koga pritegniti bliže, da bi mu pomagal.

Groza je bila večja od včerajšnjega dne. Kopica mrtvih se je naglo višala, prostor se je ožil, zraka je manjkalo. Rafali so udarjali ostro, hitro: drobili so mlada življenja.

V tej brezmejni tesnobi se je oglasil z one strani pevec z zavijanjem pogrebnice:

„Reši me, Gospod, večne smrti!
Tiste groze polni dan...
grozni dan...“

Presekano je odnehal, kakor da mu je pošla sapa, pa spet začel znova. Še bolj s hladnim glasom. Pritegnil mu je drugi nekaj glasov nižje. Čez čas se jima je pridružil tretji... in še nekaj tistih, ki jim niso prestrelili grl. Vsak

po svoje so vlekli, kakor pojejo viharji višin žrtvam gora.

Brezno je bilo polno te prošnje, ki so jo peli umirajoči za mrtve in tudi sebi. Vzplavala je do dneva navzgor, kjer so se ji režali morilci, stiskajoči brzostrelke R prsim.

To je bil poslednji, obupni klic v nebo, ki naj jih ne pozabi v tem skritem breznu, ko bo ukazano vstajati pravičnim. Prošnje, trga-joče se iz prestreljenega srca v blaznosti umirajočih...

„Prekleti, kar pojte, če vam je tako lepo v paradizu!“ se je zakrohotal rdeči ob robu žrela in spustil dolg rafal navzdol.

„Nas veseli vaša pesem! Še kaj zapojte!“ je dodal drugi s pijanim glasom.

Pet razvezancev je že zbral Janez okrog sebe. Vsem je goreča želja po življenju žarela iz oči. A prošnja za mrtve z druge strani jim je morila slednje upanje. Stisnili so se in goreče molili rožni venec.

„Ali je kje vsaj kaplje vode?“ so prosili. V tem gostem tesnem ozračju je vse v njih gorelo.

„Vsaj kapljico vode, da si ohladimo grlo!“ so tožili drug za drugim.

„Vse sem že pretaknil. Zaman! Ta votlina je zakleta!“ je potrdil

Janez. „Prislonite usta k stenam! Hlad lajša žejo.“

„Kaj bo z nami? Ne bomo se rešili!“

„Samo to vem, da smo izbrani med mrtvimi. Dokler živimo, imejmo upanje! Bog lahko vse stori!“

„Drugi so vsaj končali! Hudo bo umirati počasi!“ je tožil Štefan, ki je bil zadet v desnico in prsa.

„Kako so nas opeharili, angleški mešetarji!“

„Mi pa smo jim verjeli, da gremo v Italijo. In celo službe so nam ponujali.“

„Pri nas smo skrivali angleškega padalca... pred partizani in pred Nemci.“

„Ali bi jim še nudil zavetje, sleparjem?“

„Verjetno bi prej dobro premislil.“

„Vsaka krivica se plača. Včasih po dolgih desetletjih.“

„Oh, ta žeja! Slabo mi je!“

„Pa lakota!“

„Da smo se pustili razorožiti!“ je nekdo skočil naprej, „Še za dobro pest jih ni bilo, nas pa celi bataljoni. Prereševali bi jih bili. To bi zaslužili. Hura! Na juriš! Tr...rr...rr...!“ Roke je nastavil, kakor bi držal brzostrelko pred seboj.

Strmeli so vanj, kako je rinil naprej kar čez mrtve in mahal s svojim namišljenim orožjem, dokler se ni sesul z izbuljenimi očmi proti kupu.

„Zmešalo se mu je!“ je dahnil Janez.

„Kakor onim, ki so peli pogrebnice...“ je dodal Tone.

„Kdo jih bo pel nam?“

„Tisti, ki bo zadnji ostal, naj jo zapoje ali zmoli za vse!“ je ukazal Štefan. „Tudi za mene!“

Pogledal je Janeza, ki je bil med vsemi najbolj pri moči.

„Ti boš verjetno zadnji, ki boš izvršil testament!“ je še dodal.

„Tudi ti boš še šel domov!“

„Ne! Jaz ne, čeprav bi rad!“ Bolečina ga je prisilila, da je umolknil.

Proti večeru se je droben deček, ki je ves čas molčal, sesedel. Glava mu je klecnila na prevrtni vrat.

Število živih se je redčilo. Kopicica mrtvih pa se je precej dvignila. A nedosegljivo visoko pa sta bila dan in žrelo, ki se je dotikalo prihajajočega večera. Nedosegljivega sveta življenja.

IZ GROBA VSTALI

Nič ni vedel Janez, kaj se je zgodilo z njim. Ko se je zavedel, se je počutil težkega, neizmerno utrujenega. V obraz ga je žgalo, v grlu peklo. V ustih je imel grenko osladen okus, oči zlepljene.

Rahlo sopenje in nezavestno vzdihovanje je še vedno šumelo po breznu. Kričanje in vpitje pa se je bilo poglobilo. Grmada mrtvih se je umirjala, le zadnji na vrhu so še komaj zaznavno podrhtevali, kakor bi dihali.

Zgubil je razpoznavo časa: ni vedel, ali je jutro ali popoldne, ali koliko dni ali noči je šlo mimo.

V gosto, žarko ozračje se je že mešal rahel smrad razkrajajoče se krvi.

Ozrl se je okrog sebe in potipal. Vse mrzlo, negibno. Kje so oni, ki so bili ostali še živi z njim?

„Tone! Tone!“ je rahlo poklical.

Klic se je vrnil kot vzdih k njemu nazaj. Brez odgovora...

„Fantje! Je še kje kdo, ki živi? Fantje!“ Glas je bil poln tesnobe.

Mraz in tišina. Tipaje je lezel okrog in še klical. Z otrdelega Lojzeta je potegnil srajco ter si jo oblekel. Ohlajena trupla niso več grela brezna.

Groza se ga je lotevala. Spoznal je, da je v tem globokem breznu ostal sam z medlim utripom srca v prsih. Med bataljoni mrtvih — sam!

Zgoraj niso več lajali rafali. Zato si je upal obiti grmado, da bi poiskal spet okence v svet.

Našel ga je, a bilo je čisto drugačno. Manjše, ožje, kakor zastrto. Pičla svetloba se je pretakala skozi. Od povsod je strmel strah.

Z zadnjimi močmi je priplezal na vrh kopice. Mrtvi so bili zasuti z belim apnenim prahom, z odkruški skal, s peskom, čisto na vrhu tudi z grudami sveže zemlje. Kakor seme jih je pokrila, da bi vzkllili v mogočno silo za no-

ve dni. V svet, ki ne bi poznal sovražstva... kakor so o njem sanjali izdani in pobiti bataljoni.

Prav skoraj do njega pa so višele izruvane korenine debla, katero se je komaj malo opiralo z vejami na skalnate stene pri žrelu.

Zdelo se je, da drevo raste iz groba v sončni svet. A tudi njega so poslali umirat v temino.

Zaslišal je harmoniko. Nekje v gozdu gori je poskočno lajala. Sem v brezno se je kradel pijani smeh krvnikov in nad zadnjimi utripi umirajočih slavil svoje maščevalno zmagoslavje. Veselje se je oddaljevalo, zamiralo. Končali so krvavo delo.

Tišina se je spet vrnila na krvavo morišče. Med drevjem v gozdu pa je bil še vedno razpet nihajoči odjek rafalov, ki so pokosili življenja pojočih bataljonov. Duše pomorjenih se bodo še dolgo sprehajale nad tem svetom. Prosile bodo za odpuščanje in usmiljenje.

Janez se je od napornega plezanja zgrudil na korenine dobre ga drevesa, ki mu je prinašalo veseli žarek življenja iznad zemlje. Sklonil je glavo med roki in molil za brate, kakor so se bili zmenili.

Bil je poslednji, edini, sedeč nad več kot tisoč petsto mrtvimi srci.

„Gospod, usmili se jih v svoji ljubezni! Sprejmi jih med svoje!“ je prosil goreče. „Tebi in tvoji pravici so služili! Ne pozabi jih!“

Ko se je ozko žrelo vtopilo z mrakom večera, se je Janezu še bolj zdelo, da rine od vsepovsod groza vanj. Ni mogel verjeti, kaj vse se je bilo zgodilo z njim. Da je ostal živ? Vse je bilo nekje daleč.

Edino na te mrtve brate ga je vezalo. Zvestobi tudi smrt ne postavi mejnikov. Skupaj so vriskali na pohodih, trpeli v nevarnostih in borbah in se navduševali v zmagah. Tesno zvezane so vlekli po isti stezi proti breznu. Ista strašna smrt jim je bila določena.

Tu, pri njih, bi moral ostati. A ga dramati glas, ki ga podi iz brezna. Ne more se mu ustavljati.

Pozno v noč je priplaval rob lune čez nebo in rahlo posrebril odprtino. Tudi notri je vrgel snop žarkov, kakor za zadnjo večno luč.

Vrglo ga je kvišku.

„Zdaj, Janez! Korajžo!“ ga je priganjalo.

Poljubil je Marijino podobo na svetinjici. „Pomagaj mi!“

Vrgel se je proti koreninam in se skušal potegniti na deblo...

Ob vrhu, kjer je končalo drevo, se je vrtoglav od napora in slabosti stisnil v ozkem žlebu. Le malo je še manjkalo. Oprezal je vse naokrog. Srce je čutil kovati nekje pod goltancem, moči pa ni bilo več, ne v rokah, še manj v kolenih. Klecnil je na grbančasto steno in počakal. Svežino noči je potegnil v stisnjena pljuča. Z njo je pil nove moči.

Po štirih je lezel prav do roba. Do praga ob žrelu, kjer se mu je ponujal svet življenja. Na levo in na desno je vrtel oči kot zver.

Nič se ni zganilo nikjer. Drevje je stražilo okrog jase. Le žerjavica zapuščenega ognja zadaj je pričala o onih, ki so odšli.

„Zbogom, bratje! Grem, da povem ljudem, kje ležite!“ jim je zašepetal. „Če ostanem pri vas, boste za večno pozabljeni.“

Iz objema smrti se je izmuznil v življenje.

(Bo še)

4 novi škofje na Madžarskem

5. aprila je Janez Pavel II. imenoval 4 nove škofove na Madžarskem. Za rednega škofa je imenoval v Veszprenu Laszla Paskaja (51). Ostrogonski nadškofiji (kardinalu Lekaju) je imenoval novega pomožnega škofa, prelata Istvana Bagija (47), ki je bil doslej rektor papeškega madžarskega inštituta v Rimu. Za

pomožnega škofa v Szekesfehervarju je postavil dosedanjega župnika Gyulo Szakosa (62), za pomožnega škofa škofije Vac pa župnika Izidorja Istvana Marosija (63).

Tudi o teh imenovanjih je verjetno razpravljal posebni papeški nuncij nadškof Luigi Poggi, ki se je sredi marca 10 dni mudil na Madžarskem.

V spomin junakom s Turjaka in Grčaric

Trideset in več let — čas enega rodu!

Čudno je, koliko se lahko spremeni v tem času. Ljudje, gledanja in sodbe.

Na eno pozabljamo, ko gledamo nazaj v preteklost. Sodimo jo namreč z gledanjem sedanjega časa, trgamo jo od korenin, iz katerih je takrat rasla. Morda jo res jasnejše vidimo, toda slika, ki jo na ta način dobimo, pogrēša tisto, kar sliko na poseben način osvetljuje — resnično življenje.

Globokost dogodkov z vsemi dobrimi in slabimi stranmi moremo prav podoživeti le takrat, če jih gledamo z očmi tistih stvarnih momentov, ko so se dogodki razvijali.

Komunistični režim doma je skušal v preteklih letih pokazati Turjak in Grčarice kot partizansko junaštvo in pri tem skrbno zakrival sodelovanje italijanskega topništva, zakrival pobijanje ranjencev na Turjaku, ubijanje v Velikih Laščah, kočevski proces, pobijanje četnikov iz Grčaric in zakrival tudi tiste bridke figure, ki smo jih tedaj srečavali. Metoda Mikuža, s katerim smo tedaj nekajkrat govorili, Kokalja, Vilfana in še mnogih drugih, ki jih je

življenje že močno iztirilo. Molk jih poriva v tisti čas, ko bodo morali opraviti s svojo vestjo, ki jo tista leta niso hoteli poznati. Za emigracijo, ki je komunizem odklanjala pred dobrimi tridesetimi leti in tudi danes, sta Turjak in Grčarice ostala nespremenjena. Lahko trdimo, da vojaško ni bilo pametno zapreti se med zidove in tako onemogočiti manevriranje posameznim četam, moremo pa tudi trditi, da so redke razvaline, v katerih je ostalo toliko duha in toliko moralne sile kakor ravno v turjaških in grčariških razvalinah. Še vedno so živi spomini v meni, še vedno živ prostor turjaškega gradu in tudi živi obrazi, ki sem jih v tednu po 11. septembru srečaval. Perne, Kadunc, Malovrh, dr. Kožuh, prof. Peterlin in toliki drugi. Inteligentni in preprosti ljudje, z isto idejo o svobodi, z istimi željami po miru.

Rad bi vedel, koliko je živih tistih partizanov, ki so streljali ranjence, ko se je grad predal. Kaj mislijo danes? Morda tako kakor Jože Brejc, danes Javoršek, s katerim sem govoril v ječi kočevskega gradu.

„Ko se bom približal idealu ko-

munista, bom srečen.“

Dosegli so cilj, sreča pa je od njih dlje kakor kdajkoli prej.

Nato pobijanje v Velikih Laščah. Kako strašno bridko je bilo videti Metoda Mikuža v kočevskem gradu. V italijanski uniformi, s pištolo in s križcem na rokavu nam je hotel pridigati in razlagati, pa se mu je nazadnje beseda ustavila.

Edini od vse partizanske inteligence takrat, ki je skušal ohraniti dostojanstvo vsaj v besedi, je bil dr. Vito Kraigher.

Spominjam se junaškega obnašanja borcev iz Grčaric. Peli so do zadnje ure. Srečaval sem jih na hodniku. Kranjca, Šinkarja, Greifa in toliko drugih.

Še mrtvih se boje in si ne upajo pokazati grobov.

Kaj je ostalo od Grčaric, ne vem. Turjaški grad z zakljenjimi vhodnimi vrati bo spet obdan od jesenskih barv, kakor je bil tedaj. Tisti, ki hodijo vanj, naj

pogledajo, kam je odtekla kri postreljenih ranjencev. Nihče je ne zbríše, prekoplje. Gleda proti Sv. Ahacu, proti Kureščku, proti Rašici.

Mladi doma so odkrili že marsikaj, kar so jim očetje tajili in skrivali. Sanje tistega rodu, ki je pred dobrimi tridesetimi leti rjul pod Turjakom, so pepel.

Mladi rod doma ve, da je treba zgodovino pobirati iz dejstev, ne iz zgodovine, ki jo pisal in učil Metod Mikuž. V krvavi verigi od leta 1943 do julijskih dni 1945 jih je toliko, da za skrivanje komunistični vodniki nimajo več prostora.

Nimb partizanskega junaštva je doma že zdavnaj ugasnil. Porjavela ga je kri umorjenih. Kri pobitih ranjencev na Turjaku, kri pomorjenih v Lelikih Laščah, v Mozlju je spojena s krvjo dvanajst tisočev iz Vetrinja vrnjenih.

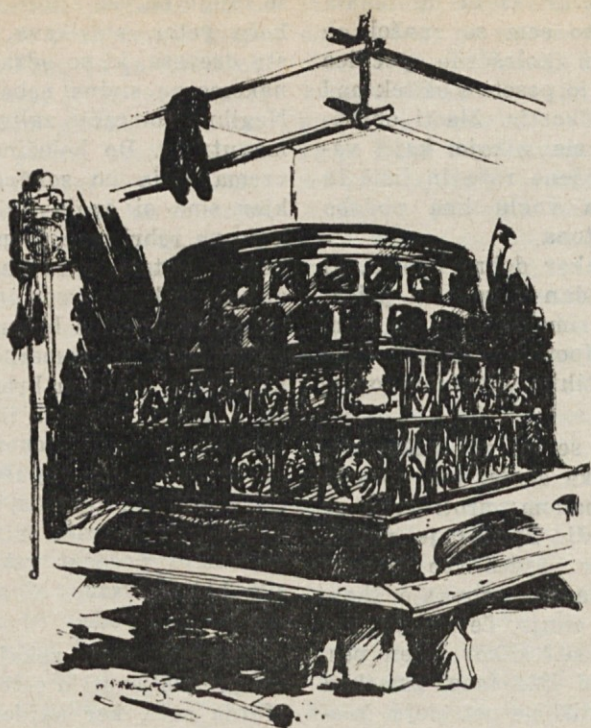
Po vseh teh letih je še vedno živa.

Emilijan Ceve

Peč

Ves dan dežuje, dežuje. Iz težkih temnih oblakov, ki se kakor gosta smetana nabirajo ob gorah, dežuje zdaj z vzhodnim, zdaj z zapadnim vetrom. Debele kaplje pozvanjajo ob šipe in potem jokajo do spodnjega roba okenskega okvira, kjer se zbirajo v

lužo, da curi na gredo z resedo in nageljni. Enoličnost deževne godbe duši le zamolklo grmenje in grgranje v oblakih, da je slišati, kot bi kdo peljal težko naložen voz čez lesen most. Dež je izpral vse barve in vse vonje zemlje ter nam zapustil samo sive vrtince vode nad zemljo in po tleh. Veter buta ob hiše; kadar se zaleti po ulici med hišo in hlevom, zatuli, da pri srcu zažebe. Drevesa se globoko skla-

njajo in veje so vse zbegane v vrtincih viharja.

Ta dež ni, da bi človek plesal po njem. Saj nič ne rečem — lepa poletna ploha, ki jo po vsem obzorju obroblja sonce v mavrici, je omama za srce in telo, ampak takle dež... Saj je že dva dni vse kazalo nanj: krt je čez noč naril toliko krtin, da je travnik bolj rjav ko zelen; vrane so se včeraj obešale po drevju in klavrno mahale s perutmi; proti večeru so na vso moč krakale. Rože so zaprle cvetove in detelja je povabila liste. Še zdaj

ni na nebu nobenega modrega zrcala, ki bi obetalo sonce. Vedno novi oblaki prihajajo od morja.

Dolgočasna otožnost se me pollašča. Vsi ljudje imajo puste obraze: „Ni me zaman trgalo po vsem životu“, pravi stari Tine.

Sam nē vem, zakaj sem sedel k peči; saj ni topla. Komaj da jo je obliznil plamenček na ognjišču — slišim ga skozi peč, kako poklja in poje dušam v vicah. Toda kakor zajec, ki beži pred neurjem v zavetje toplih in košatih grmov, nagnosko iščem ka-

ko dobro stvar, ki bi mi delala družbo. Tako sem se znašel ob peči. Božam pološčene pečnice in prsti imajo poseben užitek nad njihovo gladkostjo. Zlasti obrobne pečnice me mikajo, kajti vanje so vtisnjene rože in listi in največja na voglu ima podobo svetega Antona.

Peč je kakor dobra babica, ki ždi leto in dan v kotu in pričakuje belih zimskih dni, ko nam bo spet pripovedovala pravljice ter nas s tihim bivanjem ogrevala.

V mraku se mi zdi kakor velika ledeniška skala, vsa porasla s temnim mahom; proti vrhu se na lahko oži. Spodaj je velika votlina, kjer najdeš vse mogoče stvari: zajca za sezuvanje škornjev, staro cunjo, čevlje, ki jim zevajo podplati kakor lačen pes, mačko, ki si liže tace, zmečkan časopis, ki diši po petroleju, kroglice, ki so jih izgubili otroci, polomljenega lesenega konjička — prava zakladnica! To je podpeček. Nad njim teče okoli peči debela, zglajena hrastova klop; v njej so luknjice, v katere vtikajo otroci muhe ter jih nato prekriavajo z rokami in poslušajo, kako jim šume pod prsti ter prijetno ščegetajo v dlani. Na čelešniku, ki visi izpod stropa, se suši moder predpasnik in otroška srajca.

Veter je na vrtu zlomil veliko sončnico. Kakor velik zelen krožnik se ji pozibava cvet ob stebelu. Fižol dobiva rumene liste. Potem gledam spet drevesa, kako

se vijejo na vse strani, kakor pač hoče veter, starikava, krivenčasta drevesa, ki se odražajo od enakomerne sivine neba in dežja. Negibno somračje zaliva hišo ter me utruja. Do bolečine me prevzema želja po sončnem gozdu, kjer smo si svoje dni postavili kočjo na rebri med dvema studencema. Potem začutim smolnati duh mladih borovcev in praproti, potem trpki okus brusnic in duh borovnic. V enakomernem curljanju dežja zaslišim brbot studenca s trhlím žlebom in z veliko lužo na ilnatem kolovozu. Od tod se preselim na zapuščeni grajski ribnik sredi gozda, ki ga prerašča ločje in trsje, in tik ob bregu lazijo počasni raki koščaki, sivi kakor blatno, algasto kameenje na dnu vode.

Sam ne vem, zakaj sem začel premišljevatí o otroških letih. Morda zato, ker najdem samo v njih táko svojo podobo, da mi ni treba zardevati ob njej, ne trepetati pred njo, morda zato, ker je bila velika kmečka peč ena mojih velikih otroških sanj. Peč in pravljice! Ko sem bil še zelo majhen, me je pestovala stara teta na kolenih in še zdaj se živo spominjam, da mi je pripovedovala tudi o peči. Ne morem se več spomniti njenih besed, toda morale so biti zelo lepe, kajti vzbudile so mi živo hrepenenje po teh nebesih sredi hiše. Peč se mi je zdela ko prav poseben, le malokomu podeljen svet. Divjo radost sem občutil, ko sem smel

v kmečki gostilni prvokrat zlesti za peč, kjer so prenočevali hlapci in berači. Vem, da je visela ob njej velika ura, in ko sem sedel v zapečku, sem gledal velike kazalce, ki so počasi krožili preko zlatih in rdečih rož na številčnici. Prinesli so mi mleka v lončeni skledici ter kos kruha, in ta vonj kadečega se, pravkar zavrelega mleka mi je odslej neločljivo povezan s podobo peči. Vonj mleka in pregretih cunj.

Da, in vonj pečenih jabolk!

Pekli smo jih v votlih pečnicah; v vsako smo vtaknili po eno kakor kolačke v modlice. Čez čas je zadišalo po vsej hiši. Jabolka so se začela mediti, postala so rjavorumena in mehka kakor maslo. Nato so se napela, da so se zasvetila, kakor bi jih namazal z mastjo. Čez čas je bilo slišati, kot bi kdo z iglo prebadal mehurček za muhurčkom — jabolka so pokala; penast sok se je pocedil po zelenih pečnicah in sadovi so se nagubali kakor obrazi starih mater. Ko so bila pečena, so prijetno pekla v roke in bila lep-ljiva kakor med.

Potem še vem, kako smo nekoč obiskali bolno starko. Ko sem tudi pri njej zlezal za peč — kajti moja nepremagljiva slabost je bila, da sem v vsaki kmečki hiši najprej zlezal za peč! — sem našel na njej veliko skledo, polno zlatorjave čobodre, po kateri so plavale smrekove iglice in luske storžev. Povedali so mi, da

je v skledi namočena smola, kar daje dober, po smrekovem gozdu dišeč zrak. To menda bolni stariki zelo dobro dene in ji bo pomagalo k zdravju ... Toda ženica je kljub temu umrla. Tako suha je bila, da ji je bila koža rumena in prosojna kakor napihnjen mehur in oči so ji bile tako svetle, da sem se v strahu vpraševal, če so resnično njene. Nenehoma je kašljala in v njenem obrazu skoraj ni bilo videti ustnic; zavihale so se ji nekam navznoter med brezzobe čeljusti. In nekega dne, so mi pravili, si je nenadoma zaželela, da bi zlezla za peč, kjer je bila preždelala pol starosti. „Saj bom kmalu zdrava“, je rekla. Ko pa je tako sedela v zapečku ter sukala med prsti rožni venec, je nenadoma zahropla in povasila glavo... Tako se je poslovila od vsega, tako hitro, da so ji komaj še utegnili prižgati svečo.

Odslej sem se nekaj časa kmečke peči bal. Vedno mi je vstajala v očeh podoba hropeče starke, ki je bila morda še strašnejša zato, ker je nisem videl sam umirati, temveč sem si njeno smrt obnovil v najstrahotnejši obliki. Najbrž je umrla čisto mirno in lepo, kakor umirajo vse stare, dogorele ženice, meni pa se je tisto predsmrtno hropenje zdelo podobno rjoventju krave, ki so jo nekoč pobili v planini, ker je bila padla v prepad ter si položila noge. In nehote zaživim v zgodbah o strahovih, kajti tudi

te so neločljivo združene s pečjo in mrakom.

Za pečjo je poseben raj za otroke, še lepši, kot je poleti kovačev pod. Škarjice brusit se za pečjo ne moreš igrati, tudi loviti in skrivati se ne moreš, lahko pa se frnikulaš, če izdolbeš s pipcem jamico v skril na vrhu peči, lahko se greš trgovino, rezljaš konjičke ali postavljaš hišo iz polen ter pestuješ mačko ali punčko iz cunj; tudi pretepaš se lahko ter napadaš trdnjavo — zato je peč kakor nalašč, zlasti če ni starejših doma! — in se obmetuješ s storži, ki jih najdeš v lopi za hlevom med listjem. Najlepše pa je, kadar se stisneš v kot, si objameš noge, pritisneš brado med kolena — ter se pogovarjaš.

Pogovarjanje na peči! — kajne, moj dobri Ivan s Klanca, saj se še spominjaš. Tudi ti si poznal te sanje in posvečenost večernih ur, bolje kakor jaz. Samega angela božjega si slišal in o veliki noči ti je pel... Razumem tvoj otroški strah, morda strah pred trpkim razkritjem, ko si zapisal: „Ne vem, če se otroci po naših krajih še pogovarjajo?“ Moj ljubi, še se pogovarjajo in bodo se, dokler bodo otroci še otroci — saj me razumeš, dokler bodo čutili, da smo si bratje in sestre in dokler bodo verovali v Miklavža in veliko noč...

Tako smo sedeli za pečjo po cele večere. Drug drugega nismo pogledali, da bi se nam morda ne zmedle sanje ob tujih očeh, ter

se pogovarjali o vsem mogočem in nemogočem. Gradov smo pozidali, da bi jih moral biti poln že ves svet, ko bi ne bili sanjski, vse gore smo hoteli prestaviti, zakleto grofično smo reševali in zmaje pobijali — takole pod večer, ko je počasi, počasi drsel mrak nad vas in smo se že naveležali sankati in kepati. Čim bolj so bile te zgodbe izmišljene, tem bolj so nam bile resnične. In obšel nas je strah, oči so nam strmele, lasje so nam vstajali, toda sladka groza nas je spreletavala po vsem telesu ter nas silila, da smo si pripovedovali vedno strahotnejše zgodbe o oživelih mrličih in vsakovrstnih pošastih ter roparjih. Toda vse je prekašala moja zgodba o hudobni čarovnici — uboga starka, v kaj si se izpremenila v moji domišljiji, Bog ti daj nebesa! — ki je umirala na peči ter pred smrtjo tulila kakor ranjena krava... Zgodilo se je — in ne enkrat — da je začela Ančka nenadoma jokati; skrila si je obraz v dlani in jokala, da se ji je stresalo vse telo. „Če me je pa tako strah...“ je rekla.

Mislim, da smo vsi ljudje precej podobno uglašeni, vsaj otroci. Včasih mi je bilo v največji užitek, da sem v cerkvi zlezal na kor. Tam me niso mikale samo orgle: še mnogo lepše je bilo gledati skozi ograjo v cerkev, kjer so ti bili vsi oltarji tako blizu, da bi jih lahko z roko dosegel. Tam vidiš, da imajo svetniki pra-

šne kape in da je pajek sv. Mar-jeti spletel pod nosom srebrne brke ter angelčkom zamrežil vse peruti. Vsa cerkev se čisto spremeni. Ljudje so čudno scvrknjeni in smešni. In podoben občutek se me je pollašal tudi na peči. Tako lepo kakor v cerkvi seveda ni bilo, toda človek vendar ne more slehernu uro zlesti na kor in poleg tega še trepetati, da ga bo sitni cerkovnik za ušesa... In na koru te zebe, na peči je pa toplo in lahko ležeš na trebuh. Z rokami se moraš dotakniti stropa ter zazibati svetilko in pri tem imaš občutek, da si zelo velik, mnogo večji od ubogih ljudi v izbi. Okna se nekam znižajo; skoznja vidiš samo spodnjo polovico dreves in gredice pod oknom, ki jih sicer iz hiše ne vidiš. Tudi človeške kretnje so nekam daljše ko po navadi in glasovi odmevajo od stropa tik nad tvojim ušesom...

Res, kadar mislim na vse to, zavidam kmečkim otrokom, ki so smeli mladost preživeti na pe-

či... Pri tem pozabim na težave njih otroštva, ki ni bilo kakor moje blagoslovljeno z brezdeljem in belim kruhom. Toda zavidam jim peč, pa tudi pašnike in njive in potok za vasjo. In vendar vem, da bi ti otroci radi menjali z menoj, toda najbrž le za dan ali dva, potem pa bi spet zahrepeneli po svojem težkem svetu, po živini in travniku ter po črnem kruhu domače mize in blagoslovu domačega križa. Ne, za steklene kroglice bi ne prodali zvestobe do zemlje...

Peč je vedno toplejša. Dež se je spremenil v zveneče šumenje, ki napolnjuje prostor in čas.

Pollašča se me občutek domačnosti. Barve izginjajo. Mrak pre-rašča vse kot bodečija poseko.

Bivanje postaja težko in slovesno kakor obredi velikega tedna.

Ura tiho bije in pozdravlja večer.

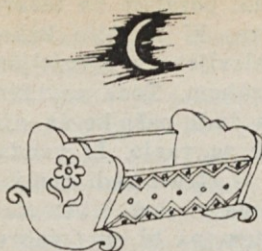
O, peč, maternica našega vsakdanjega kruha, nocoj se ne bom več odtrgal od tebe!

Zdravniki za življenje

Nekaj zdravnikov v Avstriji je pod vtisom televizijskega filma „Holocaust“ sklenilo opozoriti na podobna grozodejstva, kot so bila nacistična, sredi današnjega „kulturnega“ sveta. V taboriščih so ubijali ljudi v plinskih celicah, danes pa se uničuje življenje še nerojenih. „Hočemo počakati, dokler jih ne bo spet 6 milijonov, potem se bomo spraševali,

kako se je to moglo zgoditi!“ opozarjajo zdravniki.

3. aprila so organizirali protestno zborovanje na Dunaju. Od avstrijskega parlamenta so šli do znane Mariahilferstrasse. „Zdravniki za življenje“ so sklenili manifestacijo z govorom dr. Wilderja, ki je poudaril, da je človek samostojno, posebno bitje že od trenutka spočetja, čeprav takrat brez matere še ne more živeti.

v družini

ZLATI OTROCI

„Kar otrok lahko stori sam,
naj naredi sam.“

(Montaigne)

Naše stoletje se imenuje stoletje otroka. Vodilno geslo vse moderne vzgoje se glasi: „Vse za otroka!“ Toda ravno tu smo se znašli pred svojevrstno, ne preveč razveseljivo neskladnostjo. Če namreč storimo za otroka vse, potem njemu ne preostane nič več. Če odrasli storimo za otroka vse, potem otroku ni treba več zase storiti nič. Posledica tega pa je, da otroci odraslim zrastejo čez glavo. To je danes splošno razširjena tožba sodobnega sveta, zlasti staršev in vzgojiteljev.

Če so v prejšnjih časih otroka vzgojno in vzrejno le vse preveč zanemarjali, pa se je sodobni svet nehote znašel v nasprotni skrajnosti. To je skrajnost, do katere je sodobni svet prišel pod vplivom danes že splošno razširjene psihoanalize in njenih nazorov, češ da je pač kar usodno za otroka, če doživlja v zgodnjih letih

prikrajšanost ali frustracijo. S tem nazorom je hotela psihoanaliza poudariti, da je treba otroku v nežnih letih čim bolj ustrediti, da doživlja uspehe, zadoščene svojim gonom in ima tako veselje do življenja in dela. Toda čeprav je to geslo „vse za otroka“, v katero smo danes tako rekoč zašli, v jedru pravilno, vendar ga ne smemo razumeti dobesedno. Žal uresničuje sodobna družba to geslo vedno bolj dobesedno; potem pa tarna: „Sejali smo pšenico, žanjemo osat.“

Če namreč delamo vse za otroka, potem otroku nič ne preostane. Nehote smo mu vzeli iz rok njegovo lastno dejavnost in pobudo za delo. Odveč mu je lastna pobuda. Najhuje pri tem pa je, da otrok dobi vtis, kakor da je vse naše prizadevanje zanj le naš lastni interes, naša korist, ne njegova. Tako začne nehote kljubovati. Razumljivo je, ker meni, da kljubuje interesom in koristim starih, ne pa sebi.

To vidimo že pri malih otro-

cih, ko nočejo jesti; kljubujejo. A to je samo pri tistih, kjer imajo odrasli pretirano skrb za svojega malčka. Pristna kmečka vzgoja, kjer prevladuje trdo delo in skrb za vsakdanji kruh, takih vzgojnih težav ne pozna; kajti tam ima oče takoj pripravljen edino zdravilen in učinkovit odgovor: „Ko bo lačen, bo že jedel.“

To opazujemo zlasti pri šolskih otroci ob sodobni stopnjevanju in razširjeni šolski obveznosti, ko naj bi vsak otrok dosegel čim višjo raven splošne izobrazbe in ko starši in vzgojitelji prav zato s podvojeno skrbjo navajajo k učenju in čim boljšemu uspehu v šoli.

Ko smo mu s pretirano skrbjo vzeli iz rok njegovo lastno pobudo, smo mu vzeli tudi smisel in veselje do delovnega življenja. Ko je bil majhen, ni hotel jesti, ko hodi v šolo, se noče učiti, vse iz iste psihološke korenine, to je iz pretirane zaskrbljenosti družbe zanj.

Tako moramo skleniti: ko smo „vse storili za otroka“, smo preveč storili. Ta „vse“ mora slej ko prej vsak človek, tudi mlad, storiti zase, sam. Če pa smo zašli v to skrajnost, da smo vse storili za otroka, smo prav zaradi skrajnosti zanj premalo storili.

Anton Trstenjak

MALI SVET, VELIKI NAUK

Mati pripoveduje: „Kako bi bilo pri nas lepo, ko bi naša Verica bila zdrava, a žal nikoli ne bo. Njen srček ji lahko vsak trenutek preneha biti. To je veliko naše breme, ki nam ga je ljubi Bog naložil. Ostali štirje, se je nasmehnila, so pač taki, kakor morajo biti: polni življenja, kričavi, prepirljivi. Miru pač ne morem od njih pričakovati, a živci mi, kljub dobri volji, le včasih odpovedo. Potem si mislim: hvala Bogu, da so živahni, da jih bolezen sestrice ne tare, kakor tare naju dva. Naj imajo srečna in brezskrbna leta!“

Pa sem doživela nekega dne prav vtem veliko presenečenje. Vedela sem, da sedijo v sobi, ka-

kor navadno, na tleh ob knjigah in igračah. Ustavila sem se ob priprtih vratih in pogledala, zakaj taka tišina.

Pogovarjali so se šepetaje. Ujela sem Irenkine besede: „...Zato prosimo Boga, da razdeli bolezen naše Verice na pet delov. Tako bomo vsi bolni na srčku, vsak bo vzel en košček njene bolezn, tako da nam ne bo umrla. Vsi bomo pa samo malo bolni.“

Videla sem, kako so ostali štirje slovesno kimali; tudi mali Jožek je sklonil kuštravo glavico, ker je začutil slovesnost trenutka. Moje solze so bile tokrat bolj sladke kakor grenke, besede hvaležnosti do Boga so tudi same privrele iz srca.

Ta junaška odločitev malih „zartnikov“ ni nastala v tistem hipu. Bila je zgodnji sad vzgoje ljubezni. Drobna semena krščanske ljubezni, ki so jih starši dan za dnem z besedo in dejanji sejali v mlada odprta srčeca, so neverjetno zgodaj pognala v bogat cvet samožrtvovanja iz čiste ljubezni. Razumeli so, da če nekoliko sam potrpiš, olajšaš trpljenje drugemu, da je trpljenje iz ljubezni lahko sladko, da je skupno trpljenje iz ljubezni božji dar.

Gotovo niso v svoji otroškosti tako premišljevali, želeli so le, da bi sestra živela, da bi mamica in očka bila bolj vesela, čeprav bi oni nosili v srčku „košček boleznii“.

Najbrž tudi starši niso točno

vedeli, kakšno bogastvo so kopili v mladih dušah.

Vzgoja v krščanski ljubezni do sebe, do svojcev, do bližnjega, medsebojna potrpežljivost, strpljivost drugačnih ljudi, premagovanje, je otroku, posebno v razvojnih letih v veliko pomoč. To je doba, ko čustva igrajo veliko vlogo. Če so neurejena, je zmeda mladostniku lahko usodna. Najhujše je pa dejstvo, da mu takrat težko pomagamo, **težko nadomestimo, kar smo zamudili.**

Ob zgledu malih „junakov“ se lahko zamislimo. Ali niso nam vsem v zgled? Morda bi tudi mi odstopili prav majhen košček srca, da bi bilo v družinah, v skupnosti, v narodu več ljubezni?

Anica Kralj

ALI SEM SAM S SVOJO VESTJO?

„Ni dobro človeku samemu biti.“ Ta beseda s prvih strani sv. pisma, ki poročajo o ustvarjenju žene, življenjske družice za moža, ne velja samo za antropološko utemeljitev zakonske zveze, ampak tudi za nravno življenje, posebno v zakonu in družini.

Kaj pomeni biti sam? Kdor se umakne za nekaj časa v samoto, a se zaveda, da je notranje še vedno povezan z drugimi, je sicer sam, a ne osamljen. In kdor se nahaja v množici ljudi, a nikogar ne pozna in se nihče zanj ne zmeeni, ni sicer sam, a je osamljen.

Biti sam ni toliko vprašanje zunanjega položaja, kraja ali družbe, ampak notranjega razpoloženja in občutka. Morda se ljudje maločesa boje kot samote v smislu osamljenosti. Ne samo stari in bolni ljudje, tudi mladi in zdravi trpijo zaradi nje, večkrat celo tisti, ki žive v zakonu in družini.

Ali pa ne obstaja neka oblika osamljenosti, ki je sploh ni mogoče premagati, namreč osamljenost odločanja na nravnem področju? Ali ni v svoji vesti vsak človek popolnoma sam in se mo-

ra odločati le na podlagi lastne vesti? Spoznanje in odločanje v lastni vesti je vendar nekaj tako osebnega in zasebnega, da tega človek ne more nikomur odstopiti ali najti namestnika. Vsak mora vzeti odgovornost sam nase. Vest je kakor človekov obraz: vsak ima, kljub vsej podobnosti z drugimi — svoj čisto lastni obraz, ki je enkrat, poseben, nenadomestljiv in neizmenljiv.

Sam s svojo vestjo — na to so ljudje pravzaprav ponosni. Radi se ponašajo, da odločajo sami po lastni vesti in ne dovolijo drugim, da bi se vtikali v njihovo vest. A na drugi strani imajo ljudje občutek, da ravno v svoji vesti niso sami, ampak da se v njej oglašča neki višji skrivnostni glas.

2. vatikanski koncil pravi, da je vest človekovo najbolj skrito jedro in svetišče, kjer je čisto sam s svojim Bogom, tudi če se človeku pred ljudmi posreči marsikaj prikriti in nadeti masko — kako resna je ta misel! Kdor se je prav zave, se morda nekoliko manj lahkomišelnost sklicuje samo na svojo vest in ne pride v skušnjavo, da bi njeno svobodo zlorabil.

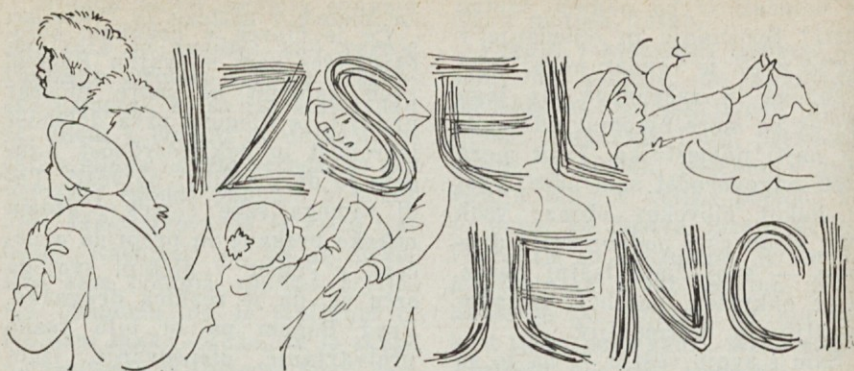
Napačno pa bi bilo, če bi misel na vest, kjer je človek čisto sam s svojim Bogom, človeku zbujala le strah. Ista resnica mu je in more biti neštetokrat v veliko tolažbo! Nekoga napačno obsojajo, ker mu očitajo, česar ni kriv, in ga dolže, česar ni zagrešil; tam je zavest, da Bog vendar popolnoma pozna človeško srce in

njegove globine, edino upanje.

Če je človek v нравnem odločanju res sam s svojim Bogom, pred katerim ne more ničesar prikriti, je njegova prva dolžnost iskrenost in odkritosrčnost. Ljudem se da marsikaj natvesti. Tudi samega sebe človek sčasoma nekako prekane in prepriča o nemčem, o čemer v globini svojega srca ve, da je resnica drugačna. Pred Bogom pa bi bilo vsako pretvarjanje, olepševanje, izgovarjanje, dvoličnost in poizkus laži neke vrste otročarija, ki je Boga in človeka nevredna. Odkritost in iskrenost pred Bogom v lastni vesti pa ima še drugo razsežnost. Pred Bogom ne veljajo človeške sodbe, osebni izgovori in opravičila, edino veljavna je božja sodba. Kakor Bog presodi človeka v njegovi nedolžnosti ali zadolženosti, tako je in ni priziva na kako višje sodišče. In božja sodba ob koncu življenja odloča človekovo usodo za vso večnost.

Osebna odgovornost pred Bogom je torej silno resna stvar. Človek se ne sme igrati s svojo vestjo in ne lahkomišelnost jemati resnice, da je v svoji vesti končno sam s svojim Bogom. Srečen pa, kdor ima ob tej zavesti živo vero in trdno zaupanje v usmiljenega Boga. Pismo Hebrejcem sicer pravi, da je strašno pasti v roke živega Boga (Hebr 10,31). To velja za človeka, ki ne mara božje ljubezni in odpuščanja. Dokler pa človek živi, ga Bog čaka kot oče izgubljenega sina (prim Lk 15, 11-32).

Lojze Šuštar

Johan Bojer-Božo Vodušek

K tej poroki pa je povabil Kal nekega gosta, s katerim so se otroci morali sprijazniti, pa če so hoteli ali ne.

In tako se je nekega dne napravil, kakor bi se hotel peljati v cerkev. Da, da, najlepše konje so morali vpreči v voz in niso mu jih mogli dovolj dobro očehljati. Hotel je imeti novo poniklano opremo in najlepši bič, hej, potem se je odpeljal na postajo.

Vlak se je ustavil, iz vozov se je usula množica ljudi. Kal je stal in gledal. In tam je prihajal star, belograd človek v obleki iz grobega sukna. Klobuk je imel potisnjen globoko v čelo, v ušesih je nosil svinčene obročke in torbo na hrbtu. Ne, bilo ni nobenega dvoma, to je bil Siver, njegov brat, tisti, ki je prevzel Skaret za Kalom.

Zadnja leta je bil preživel kot vdovec na malem posestvu zgoraj pod sivimi skalami. Zdaj pa, ko

mu je Kal poslal tako debel sveženj bankovcev za vožnjo, mu ni ostalo drugega, kakor da se je odpravil na pot, brž ko je dobil spremstvo, na katerega se je lahko zanesel. In da bi se napravil imenitnega, si je bil kupil trd, črn klobuk, ki pa mu je bil veliko prevelik in že potlačen. Ta Siver!

„Dober dan, fant!“ je zaklical Kal in ga zgrabil za roko.

Za trenutek sta obstala in gledala drug drugega. Več kakor dvajset let je od tedaj, kar sta se videla zadnjikrat, in oba sta si pač mislila: „Torej tak si zdaj!“

Ampak stari Siver je mežikal in gledal na lepe konje in imenitni voz, ko je prijel Kal za vajeti in mu dejal, naj sede. „Kaj? Saj menda mi ne boš pravil, da je to tvoje, Kal?“

Med vožnjo sta neprenehoma govorila, drug drugemu nista da-

la priti do besede in sta drug drugega tolkla po stegnih. Kako čas poteka? Ali kljub temu nista še pozabila, kaj sta vse uganjala in počenjala, ko sta bila še fanta.

„Tamle živim,“ je rekel Kal in pokazal z bičem proti poslopjem.

Siver je široko pogledal in onemel. „Ampak... ti si zdaj menda pijan, Kal. Pa mi vendar ne boš tvezil, da živiš tukaj!“

Kal se sicer še nikoli ni hvallil. Ali to je bil njegov brat, ki je prebival v Skaretu, to je pressegalo njegove moči. Danes se je moral malo pobahati, da bi vzelo onemu drugemu sapo.

Ko pa sta zavila s poti, ni mogel Siver več dvomiti. Saj to je bil menda v resnici Kalov dom. Ne, ah, ne! Eno samo vprašanje je spraval iz sebe, da bi se malo zbral. „Poslušaj, Kal. Gotovo si izmislil posebno lepo ime za tako imenitno posestvo.“

„Ime? Posestvu pravimo Skaret.“

„Skaret! Kaj, zdaj pa me misliš preslepiti!“

„Ne, vraga, Skaret mu pravimo. Ali se ti zdi, da ime ni dovolj imenitno?“

Siver je zmajal z glavo in toliko, da ni pričel jokati. Da bi nosilo tako imenitno posestvo isto ime kakor tista majhna kočica, odkoder je prihajal, ne, to mu ni šlo v glavo. Ah, Kal, Kal!

Ali naj bi spal gost, pa še Kalov lastni brat, na slabšem kraju kakor tamkaj v gosposki hiši? Ne, moral je imeti najboljšo so-

bo za goste, zraven tiste, kjer bo spal zdravnik, ko bo poroka. Tam notri je bila postelja z zagrinjalom in posoda za umivanje iz porcelana. Ko pa je stopil Siver skozi vrata, mu je izpodrsnilo na gladkem podu in se je brcnil, kakor je bil dolg in širok. Kal se je tolkel po stegnih in se ni bil v življenju se ni tako zabaval.

„Da, da, daleč si se povzpел, Kal,“ je rekel brat in gledal okrog sebe, kakor da bi bil prišel v paradiž.

A komaj sta odšla doli v lepe sobe, si je Kal prižgal dolgo s srebrom okovano pipo iz morske pene, ki so mu jo dali otroci za božič. Sicer je imel rajši svojo staro leseno pipico, ampak moral je vendar pokazati, kdo je pravzaprav bil.

In zdaj si Siver od samega začudenja ni mogel opomoči. Vsi ti imenitni konji v hlevu, vsi ti stroji in vozovi, te težke krave in volli, ta neznanska množica kokoši in svinj, vse to so bile pravljичne sanje. Ko pa ga je Kal odvedel na njive in mu pokazal, kakšne neskončne ploskve zemlje so bile njegova last, se je Siverju zdelo, kakor da bi vladal njegov brat vsemu svetu. To je bilo preveč — tedaj je vzkliknil: „Ne, naj me vrag, zdaj pa vem, da lažeš!“

Prišel je dan poroke. Bilo je navzočih mnogo gosposkih ljudi, nekateri so sedeli v fraku pri mizi in vrstili so se govori in zdravice. Morten Kvidal je bil v sijajnem razpoloženju. Govoril je

v imenu starih, tako da je Karen jokala. Kal in Siver sta se spogledovala. Ko so prišle na vrsto cigare in kava, sta se na skrivaj splazila tjakaj v staro hišo in si privoščila pošteno pipo tobaka, ki sta si ga sama parezala.

Ali končno se je nekega dne dogodilo to, na kar se je Kal veselil že leto dni.

Ponudi! je bratu, naj bi ostal tukaj. Dobil bo četrt zemlje, šeststo maalov, s poslopji, konji in orodjem. Kal ga je potreboval. Otroci so se poročili, Karen in on sta ostala sama. Ali pa če bi se jima hotel pridružiti in prebivati v isti mali hišici? Ne bi se mu bilo treba bati revščine.

Kaj naj bi bil brat odgovoril drugega, kakor da je nalahno zmajal z glavo. To so bile tako velike reči, da se niti zahvaliti ni upal. Kal, ta Kal.

Ali ostal je.

In vse je bilo dobro, dokler ni na pokrajino legla jesen z viharjem in sivo meglo. Tedaj je Siver pričel hoditi okrog in tožiti o protinu in da ne more spati. Imel je take bolečine v križu in tako trganje v vseh udih, nihče si ni mogel predstavljati, kako hudo je to bilo.

Ko pa je padel prvi sneg, je nekega dne prišel k bratu in mu potožil. Čutil se je nesrečnega. Prosil ga je pomoči, da bi se vrnil domov v Skaret.

Da, da. Dobil je še enkrat debel sveženj bankovcev in Kal ga je odpeljal na postajo. A to pot

se nista šalila. To je tako nekaj čudnega, videti svojega edinega brata poslednjikrat.

„Pozdravi domovino! In pozdravi Skaret!“ In vlak je odpeljal brata in Kal je ostal spet sam na ravnini.

To zimo pa so pričeli posli na farmi govoriti o tem, da straši. V skednju je neprestano nekaj šepetalo in dogodilo se je celo, da so v temnih kotih videli, kako se je nekaj živega premikalo.

Isto se je dogajalo v vseh drugih gospodarskih poslopih, povsod, kjer je bila tema. Karen je slišala o tem, ali ni hotela nikomur priznati, kdo je to bil. Saj je vendar morala hoditi tamkaj okrog in gledati, ali se je morebiti domači duh preselil v nova poslopja. In kmalu jo je mlada žena presenetila tudi v novi stanovanjski hiši, spodaj v kleti ali pa zgoraj v kašči, povsod, kjer so bili kaki temni koti. Tamkaj je stala starka in ni bila prav nič vesela, če so jo zalotili. Saj je vendar morala pogledati, ali je srebrna žlica, ki jo je čisto na skrivaj zakopala pod temelj, privabila semkaj prave male duhove.

Prihodnjega leta sredi jeseni pa se je Kal pripeljal nekega dne pred hišo in videl stopiti iz nje svojo ženo v nedeljski obleki, kakor si je bil želel. Ni je bilo lahko pregovoriti, da bi šla z njim. Prav zdaj je imela hišna gospodinja na veliki farmi opraviti ti-soč stvari. „Kam se peljeva?“ Te-

ga Kal ni hotel povedati. „Kako dolgo bova ostala z doma?“ — „Ah, ne tako zelo dolgo.“

„Ti si in ostaneš tak, kakršen si bil“ je zamrmrala in sedla na voz.

Da da, zdaj sta se peljala. Kal se je še zmeraj delal skrivnostnega. Zadaž na voz je postavil košaro, ki mu jo je bila napolnila sinoči Siri, odvetnikova žena.

Konja sta stresla glavo in tekla v lahnem diru, najprej skozi mesto, kjer sta bili zdaj dve cerkvi, potem mimo farm, dalje, vse dalje. Karen je bila čim dalje bolj nestrpna. Kam za božjo voljo se neki peljeta? Ali si je nemara domišljjal, da je imela čas za kaj takega?

Kala je imenitno zabavala žena, ki je sedela zraven njega in se jezila. Štirideset let skoraj že ni imela niti enega prostega dne. Prva zjutraj na nogah in zadnja zvečer v postelji, delati, delati, tudi opoldne, ko so se možje odpočili — to je bilo njeno življenje v vseh teh letih. Nikamor ni potovala, niti do Northvillea, odkar so prišli v prerijo, niti ene obleke si ni kupila, dokler ji niso s silo potegnili čez glavo črne svilene obleke, ko so se otroci ženili. Ali danes si je Kal namenil, da ji bo že pokazal. Prav gotovo ni bilo prezgodaj.

Prišla sta v pokrajino, kjer še nista bila nikoli Farme so bile vse slabše, samo kupi sena in sive lesene hiše in majhne njive okrog njih. Novi naseljenci, ki

si še niso opomogli. Da, da, onadva sta to poznala. Nazadnje so bile samo še ilovnate kočje, in kojih je Karen videla, je vzdihnila. Ni še pozabila, kako težke so bile prerijske zime v takih kočah. In nazadnje je bila samo še divjina, ki je valovila sem in tja v vročem poletnem dnevu, rjava, zelena in prav tam daleč vijoličasta, dokler se vse skupaj ni spojilo kakor morje z nebom, ki je drhtelo v soncu.

Končno je Kal zavil s poti. Ona ga je pogledala, kaj naj je to pomenilo? Jeza ji je že prekipevala, kaj za božjo voljo je to pomenilo? Ali je imela čas za kaj takega? Da, prav zares, izpregel je konje in jih izpustil. Ali je popolnoma znorel?

Zdaj je prinesel košaro. „Tako, zdaj sediva lepo v senco voza in malo odpočijva!“ je rekel. „Le sedi, potem dobiš nekaj dobrega.“

Ona se je branila, se jezila in mrmrala. Ne, ni hotela, zahtevala je, da se takoj odpeljeta domov, toliko dela jo je doma čakalo. Ampak kaj za božjo voljo, kaj je bilo spet to? Iz košare je privlekel bel prt — da ni bil njen, je videla takoj — in ga malo neokretno razgrnil po tleh. Da, da, saj končno česa takega ni bil preveč vaju. In potem je prišla na dan steklenica, kozarci, krožniki, noži in srebrna posoda s pokrovom. Posodo je poznala, bila je Sirina. Ne, ampak...!

„Kaj ne misliš k mizi, žena?“
Vzdihnila je. Ali nazadnje se

je le morala vdati. Bila je prva gostija na travi, natočil je iz steklenice. „Na tvoje zdravje, Karen!“

Sicer ji ni bilo nič za rdeče vino, ampak če sta že morala počenjati neumnosti! „Ali se ne bi spet kmalu peljala domov?“ je predlagala in je ves čas sedela kakor na trnju.

Tedaj pa Kal dvigne kozarec — tako kakor je bil videl to pri gospodi — in pravi: „Ti si zdaj prosta, žena. In tudi jaz sem prost — danes in vse dni odslej. Zakaj davi je Anders prevzel farmo. Zdaj se lahko oba odpočijeva.“

To je Karen znova razburilo, ni ji bilo nič kaj po godu, čeprav ji ni prišlo popolnoma nepričakovano. Ali končno jo je le pomiril. Da da, da da, ampak zakaj naj bi tukaj sedela?

„Na tvoje zdravje, Karen! In zahvaliti se ti moram!“

„Zakaj bi se mi moral zahvaljevati?“

„Ne, ne. Ampak poročena sva šest in trideset let. In marsikaj sva pretrpela v domovini in tukaj.“

Tedaj je Karen vzdihnila in

pogledala predse. To je bilo le preveč res. Le ko bi človek premišljeval o teh stvareh.

„Marljiva si bila, Karen.“

„Ah, ne govori tako. Ko pa je še toliko stvari, ki bi jih morala storiti.“

„Neumnost. Kmalu se bova oba preselila na pokopališče.“

In to je bilo spet res, tako da je Karen morala še dalje strmeti predse.

Ko sta se tako pogovarjala, sta bila v resnici čim dalje bolj mirna. Najprej so bili tu otroci. Oluf je bil pisal in prosil, da bi rad dobil v dediščino uro ali pa kladivo iz Skareta. In Siri je hotela imeti izseljenski zaboj. Ali Kal se je praskal po bradi in rekel, da si je treba vse to še malo premisliti.

Nazadnje je razgrnil konjsko odejo in legla sta k majhnemu opoldanskemu spancu. Tudi Karen se je končno umirila. Zleknila se je in mežikaje strmela v neskončno globoko in širno prerijsko nebo — dokler se jima veke niso zaprle.

Spita in jutri jima ob jutranjem svitu ne bo treba vstati. Ko se bosta zbudila, jima ne bo treba drugega kakor počivati.

Dokončali so neovulgato

27. aprilia so papežu poklonili prvi izvod novega latinskega prevoda sv. pisma, neovulgate. Članom komisije, ki ga je pripravljala (poživil jo je Pavel VI. l. 1971), se je Ja-

nez Pavel II. zahvalil za zahtevno, a pomembno študijsko delo. Prevod sv. Hieronima (vulgato) so uporabljali 1500 let. Nova vulgata se je okristila z novimi jezikoslovnimi in eksegetskimi spoznanji, ki jih sv. Hieronim ni imel na voljo.

Dve novi pesniški zbirki

SLAVKO SREBRNIČ: ARGENTINSKO SLOVENSKI ODMEVI

Slavko Srebrnič se nam je s svojo zbirko „Argentinsko slovenski odmevi“ predstavil kot že zrel in priznan pesnik. Samozaložba? Mnogo poguma in ljubezni je potrebno za to, kajti samozaložba se navadno skrotoviči v varljive sanje, grajene na pesek. Pa Srebrničeve pesmi zaslužijo lepšo usodo, kot jim je namenjena. Bog daj, da ne bi naletela na mrtva srca, ki jim je tuje vse, kar je v zvezi s poezijo.

V skladu z naslovom se mu sproži pesem, katere prvi verzi se glase:

Zdaj sem tu domá,
kjer je skrajni jug,
oceana dva
pljuskata ob breg...

Svoje bivanje v argentinskem okolju osvetli z refrenom pesmi „Poromal bom“:

Poromal bom na božjo pot,
k Mariji pojdem tja v Luján,
za milost čudežnih dobrot
vsaj pesem dam ji, cvet izbran.

Res je to cvet izbran, poln kipenja in nemira, ki pa se zmerom znova upokoji v zaupanju v Boga in Marijo. V „izseljenčevi otožnosti“ zapoje:

Nekje nezatna bo gomila,
na njej trohnel bo skromen križ —
če te bo moja pot ganila
in mi ga, tujec, zasadiš.

Nerazdružljivo povezan s temi verzi je pesnikov labodji spev:

Zato mi bo tujina zadnja kripta —
pogrebni spev: šum Ria de la
Plata
in pampski veter v vejah
evkalipta.

Lepi so soneti, ki jih je pesnik v sinovski hvaležnosti in goreči ljubezni posvetil svoji pokojni materi. Kakor pozno jesensko cvetje, ki se opojno razpuhti v zraku, so ti soneti. Naj navedemo samo prvo kitičico enega izmed teh sonetov:

Ta rana se na svetu ne zaceli:
čez večnosti si prag stopila, mati,
a še roke ti nisem mogel dati,
ko so ti drobni prsti ledeneli.

Tako se pred nami vrstijo ubrani in neubrani akordi, ki se pa zmerom znova prelijejo v trpko, a blagdoneče sozvočje, usmerjeno k svojemu zadnjemu cilju naproti. To velja za pesmi z rimami in za one brez rim. Želimo avtorju, da bi njegove pesmi našle bogat odziv. Saj so testen doprinos k naši zdomski literaturi. Kje se knjigo lahko dobi ni nikjer navedeno.

JONATAN PEREGRIN:
PESMI

Pesmi Jonatana Peregrina je založila Družba sv. Mohorja v Celovcu. Iz kratkega, a izčrpnega uvoda posnemamo, da je Jonatan Peregrin

duhovnik, ki bi ga Ivan Cankar imenoval Jakob Nesreča. Sam si je izbral ime Jonatan, kar pomeni: Jonatan — Gospod je dal, Peregrin: popotnik. Med številnimi talci, ki so dan za dnem čakali na usmrnitev, je bil tudi on. Gospod je dal, da se je njegov zapor skoraj čudežno spremenil v pregnanstvo. Ko se je vrnil v Ljubljano, so ga komunisti z drugimi duhovniki vred zaprli. Potem je odšel v tujino. Na to bridko usodo spominja pesem „Pozabljen“, kjer pravi:

Trava pozabljenja
bo prekrila podobo
in spomin za menoj
in niti gomile

mi ne bo dala domovina,
da bi se v njej spočil...

Izbor pesmi ni številen, a vreden, da se človek poglobi vanj. Saj je v njej bridkost in bolečina, podobna naši.

Avtorjevo posvetilo pesmi se glasi: Te pesmi posvečujem pokojnemu škofu dr. Ivanu Jožefu Tomažiču, novomašnikom slovenske Cerkve, ustreljenim na Štajerskem v letih 1941-1945, in vsem pobitim sojetnikom in Slovencem, ki so razkropljeni po svetu, ter domovini vdan in prisrčen pozdrav.

Knjiga se dobi pri celovški Mohorjevi družbi. Priporočamo!

Mirko Kunčič

Teološki tečaj

17. in 18. aprila je bil v Ljubljani za duhovnike teološki tečaj o človeški naravi. Predavali so dr. Tone Stres, dr. Franc Rozman, dr. Fr. Plemenitaš, dr. Lójze šuštar in dr. Stanko Ojnik. 18. in 19. aprila so bila ista predavanja tudi v Mariboru.

„Cerkveni dokumenti“

Na pobudo komisije Medškofijskega pastoralnega sveta za verski tisk in z odobrenjem slovenskih škofov je pri „Družini“ v Ljubljani začela izhajati posebna nova knjižna zbirka uradnih cerkvenih dokumentov v slovenščini. Zbirka bo obsegala papeške okrožnice, pomembne izjave in govore, dokumente rimskih kongregacij; in tu in tam tudi dokumen-

te škofovskih konferenc, ki so pomembni za Cerkev na Slovenskem. Uredniški odbor sestavljajo dr. Franc Rode, dr. Rafko Valenčič in Rafko Vodeb. Prvi zvezek objavlja najvažnejše nagovore papeža Janeza Pavla v Puebli in v Mehiki, drugi zvezek pa okrožnico Človekov odrešenik.

Pesmarica „Hvalimo Gospoda“

Za veliko noč je izšla ljudska pesmarica „Hvalimo Gospoda“ z besedilom in notami 527 pesmi oziroma spevov. Razpored in izbor pesmi je isti kot v pesmarici „Cerkvene ljudske pesmi“ z notami za zборе in organiste. V pesmarici je tudi celoten Red sv. maše, priprava na spoved, skupno opravilo sprave, obred sprave, nedeljske hvalnice in večernice, molitve za umrle, križev pot in trojne litanije z različnimi molitvami.

NOVICE 12 SLOVENIJE

Slovenski novomašniki 1979

Mašniško posvečenje je bilo v ljubljanski stolnici 29. junija; isti dan v Cerkljah na Dolenjskem, v Kamniku, v mariborski stolnici, v Beltincih, v Logu pri Vipavi, v št. Ilju pod Turjakom pa 30. junija. Novomašniki so: Andoljšek Jože (28), salezijanec, nova maša: Boštanj 22. aprila; Dolenc Bogdan (26), Ljubljana, nova maša: Javorje nad Škofjo Loko 1. julija; Gradišek Stane (27), Ljubljana, nova maša: Stranje pri Kamniku 8. julija; Gregorc Ivan (25), Koper, nova maša: Ajdovščina 8. julija; Horvat Jože (30), salezijanec, nova maša: Črenšovci 8. julija; Horvat Martin (26), Maribor, nova maša: Hotiza 1. julija; Humar Anton (29), Ljubljana, nova maša: Mekinje 15. julija; Jezernik Marjan (27), Maribor, nova maša: Ponikva pri Žalcu 15. julija; Kmetec Janez (27), minorit, nova maša: Videm pri Ptuju 8. julija; Knez Gabrijel (26), Maribor, nova maša: Celje-sv. Danijel 1. julija; Koren Ivan (26), Maribor, nova maša: Velenje-Sv. Martin 1. julija; Kovačič Jože (27), Ljubljana, nova maša: Prečna 1. juli-

ja; Kovačič Lojze (28), jezuit, posvečen v Dravljah 12. aprila; Kropelj Andrej (27), minorit, nova maša: Ptuj-Sv. Jurij 1. julija; Leskovec Rafael (25), Koper, nova maša: Godovič 1. julija; Linasi Franc (27), Maribor, nova maša: Podgorje pri Slovenj Gradcu 8. julija; Mihelčič Jože (28), jezuit, nova maša: Radvljica 1. julija; Mujdrica Janez (30), jezuit, nova maša: Beltinci 1. julija; Podbevšek Franc (27), salezijanec, nova maša: Vrhna peč 8. julija; Rakovnik Vladimir (32), salezijanec, nova maša: Sv. Lovrenc na Pohorju 8. julija; Retelj Martin (27), Ljubljana, nova maša: Cerklje ob Krki 8. julija; Rijavec Stan-ko (37), klaretinec, nova maša: Dolenja Trebuša 1. julija; Schuster Milan (24), Celovec, nova maša: Rožek 8. julija; Simončič Franjo (24), Ljubljana, nova maša: šentjernejski 1. julija; Skledar Stanko (27), minorit, nova maša: Žetale 15. julija; Slevce Peter (26), Ljubljana, nova maša: Homec 1. julija; Stepan Milan (25), Koper, nova maša: Slavina 8. julija; Šket Janez (26), Ljubljana, nova maša: Smednik 1. julija; Štavar Janez (28), lazarist, nova maša: Zagorje pri Pivki-Sv. Helena; 15. julija; Ternar Lojze (27), Maribor, nova maša: Turnišče 22. julija; Urbanč Andrej (27), lazarist, nova maša: št. Ilj pod Turjakom 22. julija; Vinkovič Jože (26), Maribor, nova maša: Beltinci 1. julija; Zupan Lojze (30), salezijanec, nova maša: šentrupert na Dolenjskem 22. aprila; Žakelj Vojko (27), Koper, nova maša: Postojna 1. julija.

Nadžkof Pogačnik in prof. Rode pri Kolmanu

17. aprila sta morala na „razgovor“ k Stanetu Kolmanu, predsedniku komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi, nadškof Pogačnik in dr. France Rode, profesor teološke fakultete v Ljubljani. „Povabljenca“ sta se morala zagovarjati zaradi Rodetovega predavanja „Slovenska Cerkev danes“ na teološkem tečaju za študente in izobražence. Rodetu je Kolman prepovedal ponoviti predavanje v Kamniku, ki je bilo že objavljeno, in drugod ter ga natisniti. Zagrozil mu je z visoko denarno kaznijo ali zapromom.

Klavrno in za mariborsko škofijo pomenljivo je, da je bil Kolman povabljen na mariborski oddelek teološke fakultete, da je tam govoril „o sedanjih odnosih med samoupravno družbo in katoliško Cerkvijo.“ Kolman je izrabil „predavanje“ za pobijanje Rodetovih trditev.

Umrlí duhovniki

Franc Studen

21. marca je v bolnišnici Cottolengo v Turinu umrl duhovnik ljubljanske nadškofije Franc Studen. Rajni se je rodil l. 1901 v župniji Trstenik na Gorenjskem. V duhovnika je bil posvečen l. 1925. Za kaplana je bil v Kočevju in na Vrhniku, odkoder se je l. 1945 umaknil v Italijo. Tamkaj je večinoma opravljal službe hišnega duhovnika po raznih zavodih šolskih bratov.

Mihael Ferk

V nedeljo 1. aprila je nenadoma umrl upokojeni župnik v Cezanjevcih zlatomašnik Mihael Ferk, potem ko je opravil rano mašo in med pozno spovedoval. — Rojen je bil l. 1897 v župniji Slovenj Gradec, duhovnik je postal l. 1920 v Mariboru. Najprej je bil ljutomerski kaplan, l. 1935, ko so Cezanjevci postali župnija, pa je postal njihov prvi župnik, kar je ostal do upokojitve l. 1972.

Gregor Andoljšek

4. aprila je umrl za srčno kapjo polhograjski župnik Gregor Andoljšek. Rajni se je rodil v Semiču v Beli Krajini l. 1917, bil posvečen l. 1944, bil 4 mesece kaplan v Borovnici, potem pa kaplan v Polhovem Gradcu, kjer je 1948 postal župnik. Vmes je kakih 7 let soupravljal še župnijo Črni vrh. Zmeraj je bilo videti, da je srečen, da je duhovnik; rad je imel otroke in zelo je skrbel za duhovniške poklice. Dolga leta je bolehal za sladkorno boleznijo, letos januarja pa ga je zadela možganska kap.

Drago Lesjak

Junija, ko naj bi obhajal zlatomašni jubilej, je umrl upokojeni feričanski župnik in dekan Drago Lesjak. Rodil se je l. 1904 v župniji sv. Jurija ob Taboru, bil v Mariboru posvečen l. 1929, kaplanoval pri Sv. Marjeti niže Ptuja in v Sevnici ob Savi, bil župni upravitelj pri Sv. Joštu na Kozjaku; med vojno so ga Nemci izgnali na Hrvaško.

Tam je bil župnik in dekan v Feričancih v zagrebški nadškofiji, kjer je ostal tudi po vojni.

Franc Gomboc

3. junija so pokopali v župniji Pertoča v mariborski škofiji duhovnika Franca Gomboca. Rojen je bil v Pertoči 1907, kot kaplan deloval na raznih župnijah, kot župnik pa pri Sv. Martinu pri Vurberku, na Ojstrici, v št. Janžu pri Dravogradu in v Bučah. L. 1973 je zaradi bolezni stopil v pokoj.

Janko Valjavec

25. aprila je umrl v 92. letu starosti salezijanski duhovnik Janko Valjavec. Rojen je bil l. 1888 v Lešah pri Radovljici na Gorenjskem, v duhovnika posvečen l. 1915, do zadnje vojne je bil učitelj in vzgojitelj v raznih salezijanskih zavodih v Sloveniji, po vojni pa je bil 22 let dušni pastir na raznih župnijah na Koroškem. L. 1967 se je vrnil v Slovenijo, pomagal na Kodeljevem, zadnja leta pa preživel v salezijanskem domu za bolnike na Trsteniku.

Zasedanje JŠK

Aprila je bilo v Zagrebu dvodnevno zasedanje jugoslovanske škofovske konference. Delo je vodil predsednik JŠK zagrebški nadškof Franjo Kuharić, s pripombami in poročili pa so sodelovali vsi navzoči škofje. Škofje so proučili tekoča vprašanja,

ki zadevajo Cerkev v Jugoslaviji. Splitski nadškof Franić je poročal o knjigi predsednika zvezne konference SZDL Toda Kurtovića „Cerkev in religija v socialistični samoupravnici družbi.“ Avtor pravi na str. 315: „V družbeni ureditvi, ki bo očiščena srednjeveške plesni, bo proletariat začel široko in odkrito borbo za odstranitev ekonomskega suženjstva, ki je pravi izvor religioznega poneumljanja človeštva.“

Ob mednarodnem letu otroka bodo škofje pripravili skupno besedilo o zaščiti življenja, ki ga bodo naslovili na javnost. Pripravljajo tudi skupno pastirsko pismo o vzgoji otrok.

Slovenska bogoslovna akademija v Rimu

Skupina 7 teoloških profesorjev na rimskih papeških univerzah je ustanovila slovensko bogoslovno akademijo, ki jo je potrdil kardinal Garrone kot prefekt kongregacije za katoliško vzgojo in ljubljanski metropolit. Namen te akademije je: pospeševati bogoslovne znanstvene razprave in njihovo objavlanje; zbiranje in raziskovanje dokumentov v rimskih cerkvenih arhivih o slovenski Cerkvi; zbirati gmotna sredstva za objavlanje omenjenih razprav in dokumentov, posebno v „Acta Slovenica“. Predsednik akademije je vsakokratni rektor papeškega slovenskega zavoda v Rimu.

Kdor se z vinom opije, se strezni, a kdor se s kruhom, težko. (slovenski)
Ni tako velikega plašča, da bi bi lahko pokrtil bedo pijanosti. (madžarski)
Kdor je gospodar svoje žeje, je gospodar svojega zdravja. (francoski)

SLOVENC PO SVETU

Škof Lenič med zdomci in izseljenci

Škof Stanko Lenič je obiskal rojake na Dunaju, ki jih duhovno oskrbujeta rektor zavoda Korotan pater Ivan Tomažič in salezijanec Stefan Ferenčak. V soboto 31. marca je v kapeli klaretincev na Benostrasse med mašo podelil prvoobhajancem prvo sv. obhajilo, nekaj jih je pa birmal. Naslednjo nedeljo pa je maševal za Slovence v Korotanu. Prišlo je okoli 150 rojakov.

13. maja je birmal 36 otrok v Hildnu nad Kölnom v ZR Nemčiji. V škofiji Köln in Aachen pastiruje duhovnik Martin Mlakar. K maši je prišlo nad 500 Slovencev. Duhovnik Pavel Uršič iz Oberhausna je pripeljal zbor iz Moersa. Škof Lenič je obiskal tudi izseljenskega duhovnika Vinka Žaklja v Eisdenu v Belgiji.

Za praznik vnebohoda je obiskal kraj Mericourt (Pas de Calais), kjer deluje duhovnik Stanko Kavalarič, ki je pripravil za birmo okoli 30 slovenskih otrok in za prvo obhajilo 23 otrok. Župnijsko cerkev so rojaki povsem napolnili.

Isti dan popoldne je škof Lenič

imel birmanje in prvo sv. obhajilo v Parizu, kjer pastirujeta Nace Čretnik in Jože Flis. Zbralo se je okoli 300 rojakov. Škof si je naslednji dan ogledal tudi novi Slovenski dom, ki so ga nedavno kupili.

Za binško je obiskal Slovence na švedskem, kjer deluje izseljenski duhovnik Jožef Drošč. Z njim sta obiskala Slovence v Malmöju (prišlo jih je k maši in nato k prireditvi v dvorano nad 50), v Vadstena (zbralo se jih je približno 250) in v Stockholmu.

Procesija sv. Rešnjega telesa

V nedeljo 24. junija je slovenska skupnost Vélikega Buenos Airesa imela evharistično slavje v cerkvi Marije Pomočnice v don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Ob 10 je delegat msgr. Anton Orehar daroval sv. mašo za žive in umrle slovenske duhovnike v Argentini. Med mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je spremljal na harmoniju organist štefan Drenšek. Po maši se je razvila procesija po zavodskem vrtu. Za križem je šla dolga vrsta mož in fantov, nato narodne noše, ministranti, duhovniki z Najsvetejšim, zastopni-

MED NAMI V ARGENTINI

ki ustanov in Domov ter organizacij. Oltarje so postavile farne skupnosti iz San Justa, Castelarja, San Martina-Carapachaya in Ramos Mejije, evangelije so peli dušni pastirji dr. Alojzij Starc, Matija Lamovšek, Franc Bergant in Jože Škerbec.

Alojzijeve proslava

V nedeljo 1. julija je bila v Slovenski hiši proslava v čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju, ki jo vsako leto organizira šolski odsek Zedinjenje Slovenije. Ob 4 popoldne je daroval sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj msgr. Anton Orehar, po maši je bil poklon padlim junakom (spominsko besedo je imel šolski referent ZS France Vitrih, recitirala pa sta Rozka Snoj in Tonček Rode), potem pa je bila v dvorani uprizoritev pravljicne igre Ukaz sinjega zmaja, ki so jo v priredbi in režiji Mihe Gaserja odigrali otroci Prešernove šole iz Castelarja. Deževno vreme je onemogočilo udeležbo vseh otrok in njihovih staršev.

Občni zbor na Pristavi

10. junija je bil občni zbor društva Slovenska pristava. Po spominski poklonitvi umrlemu predsedniku

Pristave Pavlu Fajdigi in poročilih odbornikov je bil izvoljen novi odbor: predsednik France Pemišek, podpredsednik France Rant, tajnik Mirko Kopač, blagajnik Nande Češarek, kulturni referent Miha Gaser, gradbeni referent France Rant, gospodar Polde Golob, odborniki Albin Kočar, Kazimir Keber, Franc Jerovšek, Karel Lisjak, Lojze Boh, duhovni vodja Matija Lamovšek, zastopnica krožka Zveze slovenskih mater in žena ga. Nataša Krečič; člani nadzornega odbora so Ivan Klemenčič, Rok Kurnik in Rudi Gričar.

Novomašnik Marjan Vidmar

24. junija letos je papež Janez Pavel II. podelil mašniško posvečenje v baziliki sv. Petra v Rimu Marjanu Vidmarju skupaj s 87 drugimi novimi duhovniki iz 14 držav. Marjan je bil rojen v Ljubljani leta 1947. Družina se je 1958 umaknila na Koroško, naslednje leto pa se izselila v Argentino. Naselili so se v Comodoro Rivadavia. Marjan je študiral pri salezijancih, potem pa v buenosaireskem semenišču za škofijo Comodoro Rivadavia in zadnja leta v Rimu. Novo mašo je daroval v goriški stolnici 29. junija.

SVETOVNE NOVICE

Pričakovati je bilo...

Iz poročila dopisnika „Družine“ (25-26) o papeževem obisku Poljske: ... „Zunaj Interpresove dejavnosti moramo častnikarji iskati virov, ki nas v našem primeru predvsem zanimajo: odkod so prišli škofje gostje, odkod kardinali, zakaj je policija pred Čenstohovo blokirala dolgo kolono avtobusov in romarji niso smeli naprej, zakaj so taksisti včasih bili mnogo dražji kot v ZDA, kjer je daleč višji standard kot na Poljskem, zakaj so hoteli nepredvideno dragi, zakaj je upravljalec s poljsko televizijsko kamero kar naprej meril le na papeža, njegovo spremstvo, oltar, da je bilo videti, kakor da ljudstva sploh ni ali zelo malo, da je zanimanje ljudstva za dogajanje v deželi bore majhno, zakaj upravljalcu ni bilo do tega, da bi uprl kamero v milijonske množice na Trgu zmage, veličastnost božjega ljudstva na travnikih Blonie v Krakovu, stotisoče ljudi pri jasogorski božji Materi, neštevilne prizore: ljudi sklenjenih rok, tistih, ki so prebedeli noč v molitvi, stotisoče mladih v Gnieznu, prizore, ko se je vsul plaz ploskanja, pesmi, molitve, druge podrobnosti: narodne noše, množico napisov po mestih, na mestih srečanj, tisoče mladine, ki so šli v koloni skozi mesto z nageljčki v rokah, da jih bodo potresli na pot papežu, va-

lovanje poljskih simbolov. Toliko „zakajev“. Vsak čas ima svojo obliko nasilja. Nemogoče ga je prikriti.“ (Papežev obisk na Poljsko so smeli direktno prenašati in snemati le poljski poročevalci, vsi reporterji iz drugih dežel so morali odkupiti prenos od poljske televizije. — Opomba Dž.)

Pismo nadškofu Slipyju

4. aprila so v Vatikanu objavili pismo papeža Janeza Pavla II. kardinalu Slipyju. Višjemu nadškofu ukrajinske Cerkve je papež za god 19. marca napisal besede priznanja za ves ukrajinski narod. Ukrajinski verniki se začenjajo pripravljati na praznovanje 1000-letnice pokristjanjenja (988). Od prvega krsta dalje se je med njimi Cerkev močno razrastla, čeprav je prišlo v 11. stol. zaradi spora med Carigradom in Rimom do ločitve. V zgodovini ukrajinskega naroda je bilo veliko trpljenja, pa tudi več prizadevanj za združitev z Rimom. Sodobno ekumensko gibanje, je dejal papež, mora upoštevati tudi ukrajinske katoličane vzhodnega obreda. Združevanje krstjanov ne sme iti na njihov račun. Papež se v pismu spominja tudi Slipyjevega trpljenja v koncentracijskem taborišču in v raznih ječah. Vsa Cerkev se bo veselila ukrajinskega jubileja, pravi papež.

Odpoved teološkega pogovora v Odesi

Ruski pravoslavni patriarhat je odpovedal teološki pogovor s katoliško Cerkvijo, ki naj bi bil konec aprila v Odesi. Razlog, ki ga je navedel, je ta, da so za prireditev pogovora nastopile „organizacijske težave“. Francoska revija *Ici meni*, da so razlogi različne narave. Za organizacijo pogovora maloštevilnih strokovnjakov ni treba veliko priprav. Če ni prostora v enem kraju, ga dobiš v drugem. Poznavalci ruskega pravoslavja se sprašujejo, ali ni morda razlog za odpoved pismo, ki ga je Janez Pavel II. naslovil 19. marca kardinalu Slipyju. V tem pismu papež toplo pozdravlja ukrajinsko uniatsko Cerkev in hvali njeno zvestobo papežu. Uniat, namreč katoličani vzhodnega obreda, so bili že večkrat ovira za pogovore s pravoslavnimi. Ukrajince, ki so se l. 1596 združili z Rimom, gledajo ruski pravoslavni kot na nekakšne izdajalce. Na združitev gledajo kot na posledico poljskega pritiska. Resnica je tudi, da ukrajinski katoličani vzhodnega obreda nimajo pri srcu ne državnega ne verskega središča v Moskvi. Zato se tudi tako zavzemajo za ustanovitev lastnega patriarhata.

Hošiminh

V Južnem Vietnamu je še vedno v zaporih okoli 300 duhovnikov. Drugi duhovniki in redovniki ne smejo hoditi iz ene pokrajine v drugo brez

dovoljenja pristojnega občinskega urada. Tudi za vstop v semenišče ali redovniško družbo je potrebno dovoljenje tega urada. Verniki čutijo pritisk in duhovno osamitev tudi v tem, da iz tujine ne smejo dobiti nobenega časopisa ali verske knjige.

Spomenica predsedniku Kerale

29 katoliških škofov indijske države Kerala je poslalo državnemu predsedniku Morariju Desaju spomenico s protestom zoper zakonski predlog, ki prepoveduje spreobrnitve h krščanski veri. „Pod pretvezo verske svobode hoče ta zakon oropati ljudi tiste verske svobode, ki jim jo zagotavlja sedanja indijska ustava,“ pravijo škofje v spomenici. Na podlagi novega zakona se bo lahko zgodilo, da bodo kaznovani vsi tisti kristjani, ki nekristjanom oznanjajo krščansko vero. Protestu škofov se je pridružila tudi mati Terezija. Prosila je predsednika, naj zakonski predlog umakne, kajti „noben človek nima pravice ovirati opravljanja dolžnosti vere, ki si jo izberem po svojem prepričanju, če mi ta vera daje mir, veselje in ljubezen.“

850 let kulture in vere

V 12 km od Gradca oddaljeni cistercijanski opatiji Rein je bila 21. aprila prva letošnja jubilejna prireditev v počastitev 850-letnice obstoja tega štajerskega verskega in kulturnega svetišča. Iz te opatiije so prišli „beli menihi“ v Stično na Dolenskem.

KJE JE KAJ

ŠNO 46

AVGUST 1979

UVODNIK	Marijino vnebovzetje — zarja poveličane- ga življenja	44¢
VERSKI ČLANKI	Mati našega upanja (Janez Pavel II.) ... Verujem v enega Boga (Past. pismo jugo- slovanskih škofov)	451 462
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Romanje, kakršnega Evropa v tem stoletju ni videla (Alojzij Starc)	453
	Dokumenti iz Pueble (Alojzij Kukovica) .	467
	Molitveni namen za avgust (Franc Cerar)	469
SODOBNA VPRAŠANJA	Otrok v moderni potrošniški družbi (Avgust Horvat)	471
	Sedanji slovenski trenutek (Naša luč)	478
RAZNO	Drobna spoznanja (M. S. Abdijah)	461
	Oh ta točnost (Vinko Brumen)	475
	V spomin junakom s Turjaka in Grčaric (K. Mauser)	487
LEPOSLOVJE	Zdaj veš, zakaj (Vladimir Kos)	452
	Dan Boga s človeškim srcem (Vladimir Kos)	46¢
	Izdani bataljoni (Jože Krivec)	48¢
	Peč (Emilijan Cevc)	48¢
	Izseljenci (Johan Bojer - Božo Vodušek) ..	489
NOVI PESNIŠKI ZBIRKI	Slavko Srebrnič: Argentinski slovenski od- mevi	50¢
	Jonatan Peregrin (Mirko Kunčič)	503
V DRUŽINI	Zlati otroci (Anton Trstenjak)	494
	Mali svet, veliki nauk (Anica Kralj)	49¢
	Ali sem sam s svojo vestjo (Lojze Šuštar)	49¢
NOVICE	Novice iz Slovenije	505
	Slovenci po svetu	50¢
	Med nami v Argentini	509
	Svetovne novice	51¢

Pregovori o usodi

Usodno je preveč verovati v usodo. (slovenski)
Komur Bog ni sreče dal, kovač mu je ne bo skoval. (slovenski)
Ne moreš se ločiti od svoje sence,
kakor se ne moreš ločiti od svoje usode. (arabski)
Česar ni mogoče pre narediti, je najbolje pozabiti. (slovenski)
Zastonj se človek zavaruje, ako ga Bog ne obvaruje. (slovenski)
Kadar Bog da trd kruh, da tudi močne zobe. (nemški)
Grdi dnevi so često šteti, lepi zelo malo v misel vzeti. (slovenski)
Vsak je svojega imena vreden. (slovenski)
Če ne moreš imeti najboljšega, se tolaži s tem, da nimaš najslabšega.
(škotski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

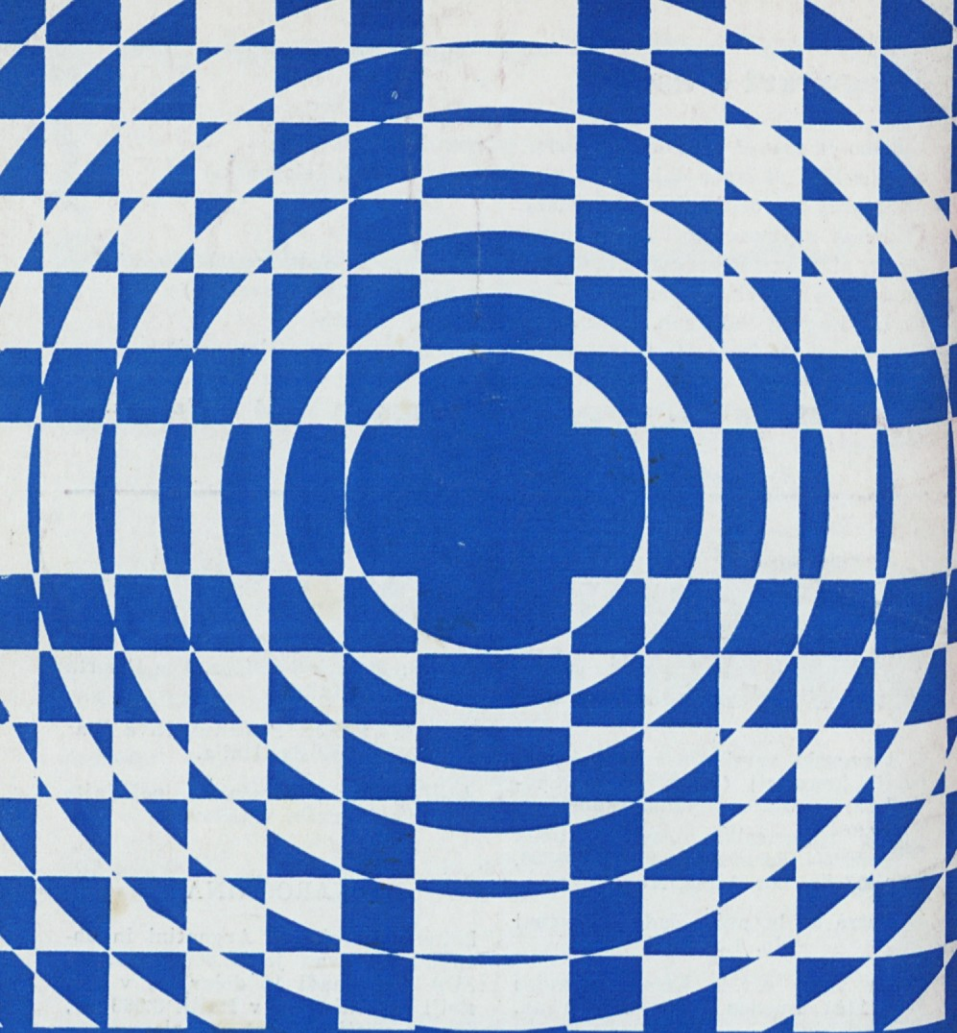
NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 23.000 pesov; v ZDA in Kanadi 15 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema DŽ: arh. Jure Vombergar; stalna zaglavja DŽ ter cetna ovrema Božjih stezic: Stane Snobj.

Marija je hodila vse življenje po poti vere. S to vero si je zaslužila poveličanje po smrti. Tudi naša pot je pot vere, tudi mi ne moremo nikdar vsega do dna spoznati in razumeti. Marsikaj v življenju nam ostane uganka, ki nam bo razrešena, ko bomo Boga gledali.

Skof dr. Gregorij Rožman